

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

LEGE
cu privire la modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I. – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. După clauza de adoptare, se completează cu textul:

„Prezenta lege transpune art. 1-42, art. 44-48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009; Directiva 2004/67/CE a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 127 din 29 aprilie 2004; Anexa I din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009; art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17-20, art. 34 din Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017 și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011.”

2. În tot textul legii, cuvintele „furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”, la forma gramaticală corespunzătoare.

În tot textul legii, cuvintele „situație excepțională pe piața gazelor naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „situație excepțională în sectorul gazelor naturale”, la forma gramaticală corespunzătoare, cuvintele „Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale”, la forma gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor

naturale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale”, la forma gramaticală corespunzătoare.

3. La articolul 1,

la alineatul (1), cuvintele „inclusiv a interconexiunilor” se substituie cu cuvintele „inclusiv a capacității de interconexiune”, iar cuvintele „îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public” se substituie cu cuvintele „stabilirea și asigurarea îndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de serviciu public”;

la alineatul (2),

- după lit. d) se completează cu lit. d¹) care va avea următorul cuprins:

” d¹) activitatea de trading;”

- lit. i) se modifică după cum urmează:

„i) organizarea, funcționarea și monitorizarea pieței gazelor naturale și a accesului la piața gazelor naturale, precum și asigurarea integrității și transparenței pieței gazelor naturale”;

- la lit. k) cuvântul ”fiabilitatea” se substituie cu cuvântul ”siguranța”.

4. La articolul 2,

- după definiția noțiunii de ”acces la rețelele de gazoducte în amonte” se introduce noțiunea de ”activitate de trading”, care va avea următorul cuprins:

”activitate de trading – achiziționare și vânzare a gazelor naturale pe piața angro a gazelor naturale, realizată în baza licenței eliberate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în conformitate cu prezenta lege;”.

- în definiția noțiunii de ”capacitate” cuvintele ”sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu cuvintele ”al gazelor naturale”;

- în definiția noțiunii de ”capacitate contractată” cuvintele ”sau operatorul depozitului de stocare” se exclud, iar cuvintele ”sau ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare” se substituie cu cuvintele ”al gazelor naturale”;

- după definiția noțiunii de ”capacitate contractată” se completează cu noțiunea de ”capacitate de consum”, cu următorul cuprins:

”capacitate de consum – consum de gaze naturale al unui consumator final atunci când instalația/instalațiile de utilizare a/ale acestuia funcționează la capacitate maximă. Aceasta include toată cantitatea de gaze naturale consumate de către consumatorul final respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul respectiv are loc pe piețe cu prețuri angro inter-corelate. La aplicarea prezentei noțiuni, nu se ia în considerație consumul de gaze naturale la locurile individuale de consum care aparțin aceluiași consumator final și care dispun de o capacitate de consum mai mică de 600 GWh/an, în măsura în care locurile de consum respective nu exercită o influență comună asupra prețurilor de pe piețele angro de gaze naturale, datorită amplasării acestora, din punct de vedere geografic, pe piețe relevante diferite;”

- în definiția noțiunii de "capacitate întreruptibilă" cuvintele "de operatorul depozitului de stocare" se exclud, iar cuvintele "ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare" se substituie cu cuvintele "al gazelor naturale";

- în definiția noțiunii de "capacitate neutilizată" cuvintele "ale contractului pentru prestarea serviciului de stocare" se substituie cu cuvintele "al gazelor naturale";

- în definiția noțiunii de "consumator industrial" textul "consumator noncasnic care utilizează" se substituie cu textul "consumator noncasnic care procură și utilizează";

- după definiția noțiunii de "consumatori protejați" se completează cu noțiunea de "cont de echilibrare operațională", care va avea următorul cuprins:

"cont de echilibrare operațională – cont între operatorii sistemelor de transport adiacenți, care se utilizează la gestionarea diferențelor de direcționare la un punct de interconectare în vederea simplificării contabilizării gazelor naturale pentru utilizatorii de sistem vizați de punctul de interconectare";

- în definiția noțiunii de "echipament de măsurare" cuvântul "aparate" se substituie cu cuvântul "echipament", iar cuvintele "destinat măsurării volumului de gaze naturale livrate" se substituie cu cuvintele "destinat măsurării volumului sau cantității de gaze naturale livrate";

- în definiția noțiunii de "externalizare a unui serviciu sau a unei lucrări" cuvintele "transmitere de către titularul de licență în favoarea unei părți terțe a unui serviciu sau a unei lucrări pe care trebuie să le îndeplinească" se substituie cu cuvintele "contractarea unei părți terțe de către titularul de licență pentru prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări pe care titularul de licență trebuie să le îndeplinească";

- după definiția noțiunii de "gestionarea congestiei" se completează cu definițiile a trei noțiuni noi, noțiunea de "informații cu caracter exact", noțiunea de "informații privilegiate" și noțiunea de "informații sensibile privind protecția infrastructurii critice", cu următorul cuprins:

"informații cu caracter exact - informații care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc, și dacă acestea sunt suficient de precise pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice angro;

informații privilegiate - informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice și care se referă în mod direct sau indirect la unul sau mai multe produse energetice angro și care, în cazul în care ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețul produselor energetice angro. În sensul prezentei noțiuni, „informații” înseamnă:

a) informațiile care trebuie făcute publice în conformitate cu prezenta Lege, Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și

gestionarea congestiilor, Codul rețelelor de gaze naturale, precum și în conformitate cu Regulile pieței gazelor naturale;

b) informațiile cu privire la capacitatea și utilizarea instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare sau a rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv informațiile cu privire la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora;

c) informațiile care trebuie divulgate în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare sau ale contractelor de pe piața angro a gazelor naturale, în măsura în care aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice angro;

d) alte informații legate de piața gazelor naturale pe care un participant la piață ar putea să le folosească pentru a lua decizia de a efectua tranzacții legate de un produs energetic angro sau de a emite un ordin de tranzacționare cu un astfel de produs.

informații sensibile privind protecția infrastructurii critice – informații cu privire la infrastructura critică în sensul definit în Legea nr. 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului, care, în cazul divulgării, ar putea fi utilizate în scopul planificării și al realizării unor acțiuni, care să determine perturbarea sau distrugerea acesteia”;

- în definiția noțiunii de ”instalație de racordare” după cuvintele ”sau instalația de utilizare” se completează cu cuvintele ”, inclusiv instalația GNCV”;

- în definiția noțiunii de ”instalație de utilizare” după cuvintele ” destinate utilizării gazelor naturale” se completează cu cuvintele ”, inclusiv instalația GNCV”;

- în definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale” după cuvintele ”activitățile de producere, de transport, de distribuție, de stocare,” se completează cu cuvintele ”de trading”

- în definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale integrată pe orizontală” după cuvintele ”activitățile de stocare,” se completează cu cuvintele ”de trading”

- definiția noțiunii de ”întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală” se modifică după cum urmează ”întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală – întreprindere de gaze naturale sau grup de întreprinderi în cadrul căreia sau în cadrul căreia aceeași persoană sau aceleași persoane este (sînt) îndreptățită (îndreptățite), direct sau indirect, să exercite controlul astfel cum este definit în prezenta lege, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile de transport, de distribuție sau de stocare a gazelor naturale și cel puțin una dintre activitățile de producere, de trading sau de furnizare a gazelor naturale”;

- în definiția noțiunii de ”întreprindere înrudită” cuvintele ” acționar”, ”acționari” se substituie cu cuvintele ”asociat”, ”asociați”;

- după definiția noțiunii de ”managementul eficienței energetice și/sau al cererii” se completează cu noțiunea ”metodă de stabilire a prețului de referință” și

noțiunea ”metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate”, în următoarea redacție:

”metodă de stabilire a prețului de referință – metodă de calcul aplicată acelei părți a venitului aferent serviciului de transport care trebuie recuperată din tarifele reglementate pentru serviciul de transport, bazate pe capacitate, în scopul determinării prețurilor de referință;

metodă de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate – metodă de calcul stabilită în calitate de metodă de referință în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat de Agenție;”.

- în definiția noțiunii de ”obligație de serviciu public” după textul ” în interesul economic general” se completează cu textul ” pentru o perioadă limitată de timp;”;

- definiția noțiunii de ”operator al instalației GNCV” se modifică după cum urmează:

”operator al instalației GNCV - persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, titular de licență pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, care desfășoară activitatea de stocare în recipiente a gazelor naturale prin comprimare la presiunea de peste 20 MPa în scopul utilizării lor drept combustibil pentru vehicule cu motoare cu ardere internă și de vânzare ulterioară a acestora;

- după definiția noțiunii de ”parte a Comunității Energetice” se completează cu noțiunea de ” participant la piața gazelor naturale”, care va avea următorul cuprins:

”participant la piața gazelor naturale - persoană fizică sau juridică, inclusiv operatorii de sistem, care se angajează în tranzacții cu gaze naturale, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe piața angro a gazelor naturale”;

- după definiția noțiunii de ”planificare pe termen lung” se completează cu noțiunea de ”preț de referință”, care va avea următorul cuprins:

„preț de referință - preț pentru un produs de capacitate fermă cu o durată de un an, care se aplică la punctele de intrare și ieșire și care se utilizează pentru a stabili tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, bazate pe capacitate;”;

- după definiția noțiunii de ”producător” se completează cu noțiunea de ”produse energetice angro”, care va avea următorul cuprins:

”produse energetice angro pe piața gazelor naturale – următoarele tipuri de contracte și instrumente derivate, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:

1) contractele de furnizare a gazelor naturale, în cazul în care livrarea se efectuează în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;

2) contractele pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale în Republica Moldova sau în țările care sunt parte a Comunității Energetice;

3) contractele de furnizare și de prestare a serviciului de distribuție a gazelor naturale consumatorilor finali care dispun de o capacitate de consum mai mare de 600 GWh/an;”;

- în definiția noțiunii de ”punct de racordare” textul ”sau instalația de utilizare” se substituie cu textul ”sau instalația de utilizare, inclusiv instalația GNCV”;

- definiția noțiunii de ”racordare” se modifică după cum urmează:

”racordare – realizare de către operatorul de sistem a instalației de racordare a solicitantului, potențial consumator final, cu excepția operatorului instalației GNCV, și/sau conectarea și punerea sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, a instalației GNCV, a instalației de producere sau a depozitului de stocare, în condițiile în care a fost emis actul de recepție a acestor instalații;”;

- în definiția noțiunii de ”rețea de gaze naturale în amonte” cuvintele ” orice gazoduct sau rețea de gazoducte” se substituie cu cuvintele ” orice rețea de gaze naturale”;

- în definiția noțiunii de ”rețea de transport al gazelor naturale” cuvintele ”cu stații de comprimare, de predare și de măsurare” se substituie cu cuvintele ” cu stații de comprimare, stații de predare și stații de măsurare”;

- în definiția noțiunii de ”servicii auxiliare” cuvintele ”operatorul sistemului de transport sau operatorul sistemului de distribuție” se substituie cu cuvintele ”operatorul de sistem” , iar după cuvintele” și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale” se completează cu cuvintele ”și Codul rețelelor de gaze naturale”;

- definiția noțiunii de ”stație de predare” se modifică după cum urmează:

„stație de predare - ansamblu al instalațiilor de reglare a presiunii, de măsurare a debitului, de filtrare și de odorizare, prin care gazele naturale din rețelele de transport al gazelor naturale sînt transmise operatorilor de sistem adiacenți, consumatorilor finali, inclusiv operatorilor instalațiilor GNCV;”

- în definiția noțiunii ”stație de reglare-măsurare” după cuvintele ”alte niveluri de presiune” se completează cu cuvintele ”mai joasă”.

- în definiția noțiunii de ”subvenții încrucișate” cuvîntul ”profit” se substituie cu cuvîntul ”venit”;

- definiția noțiunii de ”tarif de racordare” se modifică după cum urmează:

”tarif de racordare – tarif reglementat, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se achită operatorului de sistem de către solicitant, potențial consumator final, cu excepția operatorului instalației GNCV, pentru acoperirea costurilor aferente proiectării, realizării instalației de racordare, conectării la rețeaua de gaze naturale și punerii sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, cu excepția instalației GNCV”;

- după definiția noțiunii de ”tarif de racordare” se completează cu patru noțiuni noi, noțiunea de ”tarif de punere sub presiune”, noțiunea de ”tarif

reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale”, noțiunea de ”tentativă de manipulare a pieței” și noțiunea de ”trader de gaze naturale”, care vor avea următorul cuprins:

”tarif de punere sub presiune – tarif reglementat, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se achită operatorului de sistem de către solicitant pentru acoperirea costurilor aferente conectării la rețeaua de gaze naturale și punerii sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final, în cazul în care instalația de racordare a acestuia nu a fost executată de operatorul de sistem, a instalației GNCAV, a instalației de producere sau a depozitului de stocare;

tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale - tarif aprobat de Agenție, pe care trebuie să-l plătească utilizatorii de sistem pentru serviciile de transport care li se prestează;

tentativă de manipulare a pieței – una din următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro cu intenția:

a) de a oferi indicații false sau de a da semnale înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) de a stabili, în mod artificial, prețul unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață a gazelor naturale;

c) de a utiliza un instrument fictiv sau oricare altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații care nu corespund realității sau sînt înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea de informații, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, cu intenția de a oferi mesaje care nu corespund realității sau sînt înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

trader de gaze naturale - întreprindere de gaze naturale, titular de licență pentru desfășurarea activității de trading, care cumpără și vinde gaze naturale exclusiv pe piața angro de gaze naturale sau la import/export.”.

5. La articolul 3,

la alineatul (2), lit. d) se modifică după cum urmează:

”d) asigurarea accesului reglementat și nediscriminatoriu pentru toate persoanele fizice și juridice la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, la depozitele de stocare, precum și a accesului liber și nediscriminatoriu la piața gazelor naturale”;

după lit. d) se completează cu o nouă literă, litera d¹) care va avea următorul cuprins:

”d¹) asigurarea integrității și a transparenței pieței angro a gazelor naturale, inclusiv prin stabilirea obligațiilor participanților la piață privind înregistrarea și privind publicarea informațiilor privilegiate în condițiile stabilite în prezenta Lege, prin stabilirea interdicțiilor referitor la manipularea pieței și referitor la tranzacțiile bazate pe informații privilegiate, precum și prin stabilirea atribuțiilor specifice ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în legătură cu investigarea potențialelor abuzuri pe piață și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate”;

După lit. e) se completează cu o nouă literă, litera e¹) în următoarea redacție:

“e¹) promovarea în sectorul gazelor naturale a reglementării bazate pe stimulente”

după lit. l) se completează cu o literă nouă, lit. i) care va avea următorul cuprins:

”i) asigurarea, la investigarea potențialelor abuzuri pe piața angro a gazelor naturale a Republicii Moldova și a eventualelor tranzacții bazate pe informații privilegiate, cu potențial efect transfrontalier, a cooperării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu alte autorități de reglementare și în coordonare cu Consiliul de reglementare al Comunității Energetice”.

6. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 4.** Competența Guvernului

(1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării durabile a sectorului de gaze naturale, Guvernul:

a) stabilește direcțiile prioritare și politicile de stat în sectorul gazelor naturale, inclusiv ținând cont de necesitatea reducerii impactului sectorului de gaze naturale asupra mediului;

b) asigură crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea și funcționarea durabilă a sectorului de gaze naturale, ținându-se cont de necesitatea planificării pe termen lung;

c) elaborează strategia energetică și o prezintă Parlamentului spre adoptare, aprobă alte documente de politici;

d) aprobă Regulamentul privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, elaborat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul securității industriale, precum și actele normative elaborate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;

e) aprobă Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, componența și atribuțiile Comisiei pentru situații excepționale, de asemenea monitorizează, prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, respectarea prevederilor prezentei legi privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

f) aprobă hotărârea de înainta Parlamentului propunerea privind declararea stării de urgență, în conformitate cu Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;

g) la sesizarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 15 alin. (8), creează întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de stocare, de distribuție sau de furnizare a gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90;

h) impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege, inclusiv obligații de serviciu public stabilite la articolul 108²;

i) asigură realizarea politicii de explorare și de utilizare a zăcămintelor de gaze naturale ale Republicii Moldova și atribuie, conform actelor normative în domeniu, dreptul de folosință a sectoarelor de subsoluri pentru extragerea gazelor naturale;

j) decide cu privire la finanțarea din mijloacele bugetului de stat a construcției rețelei de transport a gazelor naturale, a interconexiunilor;

k) aprobă hotărâri cu privire la construcția depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale cu capacitatea de peste 0,1 milioane metri cubi, precum și cu privire la adaptarea în aceste scopuri a rezervoarelor naturale;

l) asigură protecția consumatorilor vulnerabili, prin intermediul programului de ajutor social, în limita mijloacelor financiare disponibile în bugetul de stat, sau prin alte mijloace decât intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale;

m) în limita mijloacelor disponibile, întreprinde măsuri de compensare temporară a creșterilor de prețuri consumatorilor casnici în conformitate cu articolul 84¹;

n) promovează interesele sectorului de gaze naturale pe plan internațional și încheie tratate internaționale, inclusiv în vederea sporirii securității energetice a statului și a asigurării aprovizionării cu gaze naturale.

(2) Guvernul asigură securitatea energetică a statului, securitatea aprovizionării cu gaze naturale, prin aprobarea documentelor de politici, actelor normative stabilite la alin. (1), lit. e), precum și prin realizarea altor acțiuni necesare stabilite în prezenta lege.

(3) Guvernul asigură cooperarea la diferite niveluri în scopul armonizării practicilor administrative în sectorul gazelor naturale și al promovării cooperării regionale și internaționale cu privire la sectorul gazelor naturale.

(4) Guvernul exercită și alte funcții stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică”.

7. La articolul 7:

alineatul 1, literele i), j) și k) se modifică după cum urmează:

„i) aprobă Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii sistemelor de transport;

j) aprobă regulamentele privind depozitele de stocare, monitorizează respectarea de către operatorii depozitelor de stocare a regulamentelor respective;

k) elaborează și aprobă Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale (în continuare – Regulamentul privind racordarea) și monitorizează respectarea acestuia de către operatorii de sistem;”;

la lit. l), după cuvântul ”respectarea” se completează cu cuvântul ”acestuia”, iar după textul ”operatorii de sistem” se adaugă cuvântul ”inclusiv”;

la lit. m) cuvintele ”în regulamentul” se substituie cu cuvintele ”într-un regulament elaborat și”;

la lit. n) cuvintele ”în regulamentul” se substituie cu cuvintele ”într-un regulament elaborat și”;

la lit. o) după cuvintele ”elaborează și aprobă” se completează cu cuvintele ”Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, care reglementează inclusiv”, cuvintele ”stabilește”, ”inclusiv” se exclud, iar cuvântul ”acestora” se substituie cu cuvântul ”acestuia”;

lit. q) se completează la sfârșit cu următorul text: ”și Regulamentul privind dezvoltarea rețelilor de distribuție a gazelor naturale, precum și monitorizează respectarea acestora”;

după lit. q) se completează cu trei litere noi, literele q¹), q²), q³) cu următorul conținut:

”q¹) aprobă Codul rețelilor de gaze naturale și actele normative de implementare a acestuia, elaborate de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acestora;

q²) aprobă Metodologia de calculare a plății pentru dezechilibru zilnic elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acesteia;

q³) aprobă Metodologia pentru calcularea plăților pentru neutralitate elaborată de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenție și monitorizează respectarea acesteia;”

lit. s) se completează la sfârșit cu următoarele cuvinte ”și monitorizează respectarea acestuia”;

la lit. t) cuvintele ”ținând cont de necesitatea nedivulgării informațiilor” se substituie cu cuvintele ”ținând cont de necesitatea asigurării transparenței maxime a activităților licențiate desfășurate în sectorul de gaze naturale în condițiile nedivulgării informațiilor”;

la alineatul (2),

la lit. a) cuvintele „inclusiv a prețurilor diferențiate în funcție de consum” se exclud;

la lit. b), cuvintele „de către operatorul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de distribuție” se substituie cu cuvintele ”de către operatorii de sistem”;

la lit. d) cuvintele „inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum” se exclud;

lit. h) se abrogă;

lit. j) se abrogă;

la alin. (3),

lit. a) se modifică după cum urmează:

”a) elaborează și aprobă Regulile pieței gazelor naturale și monitorizează respectarea acestora”;

după lit. a) se completează cu litera a¹) care va avea următorul cuprins:

”a¹) înregistrează participanții la piața angro a gazelor naturale, în conformitate cu prezenta lege, prin aplicarea unei abordări comune, definite și coordonate de Comitetul de reglementare al Comunității Energetice;

lit. d) se modifică după cum urmează: „monitorizează nivelul și eficacitatea deschiderii pieței gazelor naturale, evaluează eficiența, concurența și transparența pe piața gazelor naturale, și poate impune obligații de serviciu public în vederea accelerării deschiderii pieței gazelor naturale asupra întreprinderilor din domeniul gazelor naturale”.

lit. f) se modifică după cum urmează:

”f) efectuează investigații pe piața gazelor naturale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor ce țin de integritatea și transparența pieței, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege și Legea nr. 174/20017 cu privire la energetică și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”;

după lit. f) se completează cu lit. f¹) care va avea următorul conținut:

” f¹) efectuează controale, inclusiv sub aspectul respectării cerințelor ce țin de integritatea și transparența pieței, în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege, Legea nr.174/2017 cu privire la energetică și Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care nu contravine primelor două acte normative și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”;

lit. g) se completează la cu textul ”precum și modul în care participanții la piața gazelor naturale respectă obligația privind publicarea informațiilor privilegiate, stabilită la art. 97²”;

lit. h) se completează cu cuvintele ”inclusiv în legătură cu monitorizarea pieței gazelor naturale”;

La alineatul (4) după cuvintele ”consumatorilor finali” se completează cuvintele ”a utilizatorilor de sistem”

”la lit. c) după textul ”elaborează și aprobă” se completează cu textul ”Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului, care reglementează”;

la lit. e) textul ”Legii nr. 190/XIII din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare” se se substituie cu textul ”Codului administrativ nr. 116/2018”;

la lit. h) după textul ” între consumatorii finali” se completează cu textul ” , utilizatorii de sistem”;

lit. i) se completează la sfârșit cu textul ”ale utilizatorilor de sistem”;

după lit. i) se completează cu litera j), cu următorul conținut:

”j) stabilește în Regulamentul cu privire la măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, parametrii minimi de calitate ai gazelor naturale furnizate consumatorilor.”

După alin. (4) se completează cu un alineat nou cu următorul conținut:

”(4¹) Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să colaboreze cu Guvernul, cu organul central de specialitate al autorității publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru situații excepționale, să prezinte informațiile solicitate de acestea, precum și să întreprindă acțiunile stabilite la capitolul XV din prezenta lege”.

8. La articolul 8:

la alin. (1),

la lit. g) la sfârșit se completează cu textul”, precum și relațiile funcționale și comerciale dintre aceștia și monitorizează respectarea actelor aprobate”;

după lit. g) se completează o literă nouă, cu următorul conținut:

” g¹) elaborează și aprobă ghiduri, aprobă hotărâri menite să asigure buna desfășurare a activităților din sectorul gazelor naturale, buna funcționare a pieței gazelor naturale, precum și protecția drepturilor și a intereselor legitime ale consumatorilor finali”;

lit. j) se modifică după cum urmează:

”j) efectuează controale în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine primelor două acte normative, și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

Lit. k) se modifică după cum urmează:

” k) inițiază investigații în contextul sesizărilor parvenite, în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege”;

Lit. n) se completează la sfârșit cu cuvintele ”, în modul și cazurile stabilite în prezenta lege și în Codul contravențional”;

Lit. o) se modifică după cum urmează:

” o) aplică sancțiuni, inclusiv sancțiuni financiare, pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale în modul și cazurile stabilite în prezenta Lege”;

Lit. q) se completează la sfârșit cu textul” , cu autoritățile de reglementare din străinătate”;

După lit. q) se completează cu un alineat nou, cu următorul conținut:

”(1¹) În contextul îndeplinirii obligațiilor Republicii Moldova în calitate de parte semnatară a Tratatului Comunității Energetice, Agenția elaborează și aprobă acte normative de reglementare în domeniul gazelor naturale, care sunt obligatorii pentru transpunere și implementare la nivelul Comunității Energetice”.

La alin. (2) cuvintele ”la necesitate” se exclude.

9. La articolul 9,

Alineatul (4) se modifică după cum urmează:”(4) Consiliul de administrație al Agenției este obligat să examineze cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile și tarifele reglementate - în termen de cel mult 90 de zile calendaristice, de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi de gaze naturale și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate..”.

După alin. (6) se completează două alineate noi, cu următorul conținut:

”(7) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit prin lege, proiectele de decizii, hotărârile urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea principiilor stabilite în prezentul articol. Argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență fără respectarea procedurii de consultare se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web a autorității publice, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz

(8) Deciziile și hotărârile Agenției care vizează sectorul gazelor naturale, inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu art. 97, art. 113 și art. 113¹ din prezenta Lege, se supun controlului judiciar în modul stabilit de Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116/2018. Deciziile și hotărârile Agenției sunt executorii de la momentul adoptării sau, după caz, de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la o altă dată indicată în textul acesteia și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrarie, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința solicitantului.”.

10. La articolul 10,

La alin. (1) după lit. d) se completează cu o literă nouă lit. d¹) în următoarea redacție:

”d¹) activitatea de trading de gaze naturale”;

La alin. (1) după lit. f) se completează cu o literă nouă lit. g) în următoarea redacție:

„deținerea dreptului de proprietate asupra rețelelor de transport al gazelor naturale în cazul desemnării unui operator de sistem independent” Alin. (4) se abrogă.

11. La articolul 11,

La alin. (1) cuvintele ”pot fi revizuite” se substituie cu cuvintele ”se revizuiesc”.

Alin. (2), se completează, după lit. c), cu litera c¹) care va avea următorul cuprins:

”c¹) activitatea de trading”;

Alin. (3), se completează, după lit. f), cu litera g) care va avea următorul cuprins:

„măsurile menite să dezvolte concurența și să ajute la deschiderea pieței gazelor naturale”

Alin. (3) va fi urmat de un nou alin. (3¹) în următoarea redacție:

„Înainte de a impune obligații de serviciu public, Guvernul sau Agenția va informa Secretariatul Comunității Energetice, în afara cazurilor în care există un pericol iminent ce afectează securitatea aprovizionării cu gaz a Republicii Moldova.”

Alin. (5) se modifică după cum urmează:

”(5) O dată la doi ani, Agenția este obligată să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială un raport cu privire la îndeplinirea de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Raportul menționat se prezintă Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice și trebuie să conțină, inclusiv, informații cu privire la măsurile adoptate în temeiul prezentei legi referitoare la condițiile de asigurare a furnizării de ultimă opțiune, a altor obligații de serviciu public, referitoare la protecția consumatorilor, precum și informații cu privire la impactul posibil al acestor măsuri asupra concurenței pe piața gazelor naturale, pe plan național sau regional”.

12. La articolul 12,

Alin. (2), după lit. d) se completează cu litera d¹), care va avea următorul conținut:

”d¹) licență pentru desfășurarea activității de trading de gaze naturale;”;

După alin. (6) se completează cu un alineat nou, cu următorul conținut:

”(6¹) Activitatea de trading se desfășoară pe piața angro a gazelor naturale de către traderul licențiat în baza licenței pentru desfășurarea activității de trading”;

La alin. (8) cuvintele ”comercializarea ulterioară” se substituie cu cuvintele ”vânzarea ulterioară”;

Alin. (7) se completează la sfârșit cu o propoziție nouă care se expune în următoarea redacție ”Furnizorii își pot desfășura activitatea atât pe piața angro, precum și pe piața cu amănuntul a gazelor naturale.”;

Alin. (9) primele două propoziții se modifică după cum urmează: ”Licențele enumerate la alin. (2) lit. a) – e) se eliberează pe un termen de 25 de ani. Licența pentru vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare și licența pentru desfășurarea activității de trading se eliberează pe un termen de 10 ani”.

13. La articolul 13,

Alin. (1) se completează la sfârșit cu o frază nouă, cu următorul conținut:

”În limitele teritoriului autorizat prin licența pentru transportul gazelor naturale își desfășoară activitatea un singur operator al sistemului de transport, iar în limitele teritoriului autorizat prin licența pentru distribuția gazelor naturale își desfășoară activitatea un singur operator al sistemului de distribuție, care beneficiază de drept exclusiv în acest sens.”.

La alin. (2) cuvintele ”este valabilă” se substituie cu cuvintele ”și pentru activitatea de trading sunt valabile”, după cuvintele ”a noilor producători” se completează cu cuvintele ”a noilor traderi”;

La alin. (9) prima frază se modifică după cum urmează:

„La constatarea de către Agenție, din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, a faptului că au fost încălcate principiile privind separarea și independența operatorului de sistem de transport, a operatorului de sistem de distribuție, a operatorului depozitului de stocare în raport cu întreprinderile de gaze naturale integrate sau înrudite, titularul de licență este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru remedierea situației create în termenele stabilite de Agenție.”

La alin. (10) ultima frază se modifică după cum urmează:

” În cazul în care titularul de licență refuză prezentarea informației sau a documentelor aferente serviciului sau lucrării externalizate ori prezintă cu întârziere informația sau documentele solicitate, ori în cazul prezentării incomplete de către titularul de licență a informației solicitate, Agenția inițiază procesul contravențional pentru sancționarea acestuia conform Codului contravențional nr. 218/2008, iar în cazul refuzului repetat de a prezenta informațiile sau documentele solicitate, aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alin. (1) , lit. a) din prezenta Lege”.

14. La articolul 14,

La alin. (1) textul ” la art. 12, alin. (2) lit. a)–d)” se substituie cu textul ” la art.12 alin.(2) lit. a) – d¹)”;

La alin. (3),

- la alin. (3), lit. c) se modifică și se expune în următoarea redacție:

”c) să dispună de personal calificat, necesar activității pentru care solicită licență, de centru/centre de deservire a consumatorilor finali și să prezinte documente confirmative în acest sens.”.

După alin. (3), se completează cu alin. (3¹), care va avea următorul cuprins:

”(3¹) Pentru a obține licență pentru desfășurarea activității de trading, persoanele prevăzute la alin.(1) trebuie:

a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte document confirmativ în acest sens;

b) să prezinte situația financiară pentru anul precedent, în cazul persoanei juridice care activează, sau extras din contul bancar, în cazul inițierii afacerii.”.

15. La articolul 15,

Alin. (1),

La lit c) cuvintele ” stipulate în contracte și în prezenta lege” se substituie cu cuvintele ” precum și în alte cazuri stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind racordarea și Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale”;

La lit. e) după textul ”să publice” se completează cu textul ”informații conform cerințelor stabilite de Agenție, inclusiv”;

Alin. (6) cuvintele ”în conformitate cu Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale” se substituie cu cuvintele ” în conformitate cu prezenta lege, Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale și Regulamentul privind racordarea”;

La alin. (7) după textul „la cheltuieli minime,, se completează cu textul ”în condițiile asigurării siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale”;

Alineatul (8) se modifică după cum urmează:

”(8) Operatorii de sistem, operatorii depozitelor de stocare sau furnizorii care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90 sînt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească. Traderii de gaze naturale și furnizorii, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90, sînt obligați să anunțe Agenția cu cel puțin 1 lună înainte despre intenția lor de a solicita suspendarea ori retragerea licenței sau cu cel puțin 1 lună înainte de expirarea valabilității licenței în cazul în care nu intenționează să o prelungească. Dacă titularii de licență menționați anunță despre intenția de a solicita suspendarea sau retragerea licenței într-un termen mai mic decât cel stabilit în prezentul alineat, Agenția va da curs cererii lor la expirarea termenului de 3 luni de la înregistrarea unei astfel de cereri în cazul operatorilor de sistem, operatorilor depozitelor de stocare, și a furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90 și, în termen de 1 lună de la înregistrarea unei astfel de cereri în cazul traderilor și furnizorilor, cu excepția celor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90. Întreprinderea a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile privind anunțarea Agenției este obligată să presteze activitatea pentru care i s-a acordat licență pe perioada de timp stabilită prin hotărîrea Agenției, dar care nu poate depăși 3 luni în cazul operatorilor de sistem, a operatorilor depozitelor de stocare sau a furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90, și 1 lună în cazul traderilor și a furnizorilor, cu excepția furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public stabilite la art. 90. În cazul în care, din motivul inexistenței unui alt titular de licență pentru transportul, distribuția sau stocarea gazelor naturale ori pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90, Agenția constată prin intermediul unei hotărâri că nu poate desemna alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a căruia licență a fost suspendată, căruia i s-a retras licența sau a căruia licență a expirat, aceasta sesizează Guvernul,

pentru a întreprinde măsurile necesare în vederea creării unei întreprinderi noi, și ia măsuri de asigurare a continuității prestării serviciului respectiv”;

La alin. (9) textul ”care nu sînt specificați la alin.(8)” și cuvintele ”și Agenția” se exclud;

”Alin. (10) se modifică după cum urmează:

(10) Gazele naturale comprimate pentru vehicule se vînd exclusiv la stațiile de alimentare”.

16. La articolul 16,

Alineatul (2) se modifică după cum urmează:

” (2) Licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, emisă în conformitate cu legea, la cererea Agenției, cu excepția suspendării licenței conform temeiurilor stabilite la alin. (4), lit. a) și lit. e¹) din prezentul articol, care se efectuează direct de către Agenție”.

La alineatul (3) după textul ”a consecințelor survenite” se completează cu textul”, sau în cazul încălcării de către titularul de licență a prevederilor stabilite la art. 94¹ și art. 97¹- 97⁴, sau în cazul în care, pe perioada unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, titularul de licență nu se conformează deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, deciziilor sau hotărârilor Agenției,”, iar textul ”stabilită la art.113 alin.(1) lit. c)” se substituie cu textul ”stabilită în prezenta lege”;

Alineatul (4) se completează după lit. e) cu o nouă literă, litera e¹) în următoarea redacție:

”e¹) situația prevăzută la alin. (3) din prezentul articol”.

După alin. (4) se completează cu un alineat nou, alin. (4¹) cu următorul conținut:

”(4¹) Agenția adoptă hotărîrea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia, cu indicarea termenului de suspendare indicat în cerere, dar care nu poate depăși 3 luni. În cazul în care Agenția dispune prin hotărîre suspendarea licenței pe motivul stabilit la alin. (4), lit. e¹), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărîrii de suspendare respective”;

La alin. (5) textul ”menționate la alin. (4) lit. b) – f)” se substituie cu textul ”menționate la alin. (4) lit. b)–e), f),”;

La alin. (6) textul ”oferindu-i toate informațiile” se substituie cu textul ”oferindu-i necondiționat accesul la rețele de gaze naturale și la toate informațiile”;

17. La articolul 17,

La alin. (1) textul ”prevăzute la alin. (2), lit. a) și b)” se substituie cu textul ”prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și i)”;

Alin. (2) se completează cu litera i) care va avea următorul conținut:

”i) încălcarea repetată a prevederilor stabilite la art. 94¹ și art. 97¹ - 97⁴.”;

După alin. (2) se completează cu alin. (2¹) care va avea următorul cuprins:

”(2¹) Agenția adoptă hotărârea privind retragerea licenței la cererea titularului de licență, în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea acesteia. Hotărârea privind retragerea licenței pentru temeiul stabilit la alin. (2), lit. b) se adoptă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii deciziei cu privire la anularea înregistrării de stat a titularului de licență, la confirmarea faptului respectiv de către organul înregistrării de stat. În cazul în care Agenția dispune prin hotărâre retragerea licenței pe motivul stabilit la alin. (2), lit. i), Agenția este obligată să se adreseze în instanța de judecată în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea hotărârii de retragere respective”;

Alin. (3) se modifică după cum urmează:

”(3) În situațiile menționate la alin. (2), lit. c) – h), hotărârea privind retragerea licenței se adoptă de Agenție în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești. Indiferent de metoda retragerii, hotărârea privind retragerea licenței se aduce la cunoștință titularului de licență, cu indicarea temeiurilor retragerii, în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării.”.

La alin. (5) cuvintele ”oferindu-i toate informațiile” se substituie cu cuvintele ”oferindu-i necondiționat accesul la rețelele de gaze naturale și la toate informațiile”.

18. Articolul 18 se modifică după cum urmează:

” Articolul 18. Reorganizarea întreprinderilor de gaze naturale

(1) Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare este obligat să notifice în prealabil Agenția cu privire la inițierea reorganizării acestuia, ori în cazul modificării drepturilor de control în cadrul societății comerciale și să prezinte informațiile relevante solicitate de Agenție în acest sens. Efectele reorganizării care duc la majorarea nejustificată a tarifelor reglementate nu vor fi luate în considerație la aprobarea acestora de către Agenție.

(2) În cazul în care urmare a examinării informațiilor prezentate, Agenția, din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, constată că sunt încălcate cerințele privind separarea și independența operatorului de sistem, a operatorului depozitului de stocare, întreprinderea respectivă de gaze naturale este obligată să înlăture încălcările respective în termenele stabilite în hotărârea Agenției. Operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare prezintă Agenției toate documentele, datele și informațiile care atestă soluționarea încălcărilor constatate de Agenție.

(3) În cazul în care operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție, operatorul depozitului de stocare nu înlătură încălcările respective în termenele stabilite de Agenție, autoritatea de reglementare este în drept să inițieze procedura de suspendare a licenței pentru activitatea respectivă în conformitate cu prezenta Lege și să aplice sancțiunea financiară stabilită la art. 113 din prezenta Lege, cu respectarea procedurii prevăzute în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.”.

19. La articolul 19,

Alin. (4) se modifică după cum urmează:

”(4) Producătorul participă la piața gazelor naturale în condițiile stabilite în Regulile pieței gazelor naturale și este obligat să se conformeze prevederilor stabilite în Regulamentul privind racordarea, în Codul rețelelor de gaze naturale, în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție, inclusiv să respecte cerințele tehnice de racordare la rețelele de gaze naturale și parametrii de calitate ai gazelor naturale livrate în rețea”;

La alin. (5) prima frază se exclude.

20. La articolul 20,

La alin. (1),

la lit. a) cuvintele ”Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”Codului rețelelor de gaze naturale”;

la lit. f) textul ”în documentele normativ tehnice” se substituie cu textul ”în documentele normative”, iar textul ”în conformitate cu art. 4, alin. (1), lit. m)” se substituie cu textul ”în conformitate cu art. 4, alin. (1), lit. d)”;

21. La articolul 22 alineatul (3) se modifică după cum urmează:

”(3) La executarea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de transport este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, activitatea de distribuție, activitatea de stocare, activitatea de trading sau activitatea de furnizare a gazelor naturale, precum și față de orice întreprindere ce controlează întreprinderile ce desfășoară aceste activități, și nu poate deține licență pentru producerea gazelor naturale, licență pentru distribuția gazelor naturale, licență pentru stocarea gazelor naturale, licență pentru desfășurarea activității de trading sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației prevăzute la art. 50.”.

22. La articolul 24, alin. (1), lit. a) cuvintele ”de îndeplinirea cotidiană a activităților de producere, de distribuție și/sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele ”de îndeplinirea cotidiană a activității de producere, a activității de distribuție, a activității de trading, și/sau a activității de furnizare a gazelor naturale”;

23. La articolul 25,

La alin. (1), textul „cu respectarea condițiilor licenței pentru transportul gazelor naturale” se exclude.

La alin. (2), literele a) - d), la alin. (5) și la alin. (6) textul ”activitățile de producere sau de furnizare” se substituie cu textul ”activitățile de producere, de trading sau de furnizare”;

La articolul 26, alineatul (1) se modifică după cum urmează:

„Prin derogare de la art. 25, la solicitarea proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale, sau din oficiu în condițiile prevăzute la art 36(2¹), Agenția este în drept să desemneze un operator de sistem independent dacă rețelele de transport al gazelor naturale au aparținut unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală.”

24. La articolul 28, alin. (2), lit. a) textul ” îndeplinirea zilnică a activităților de producere sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu textul ” îndeplinirea zilnică a activității de producere, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale”.

La articolul 29, alineatul (1) se modifică după cum urmează:

„Prin derogare de la art. 25, la solicitarea proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale, sau din oficiu în condițiile prevăzute la art 36(2¹), Agenția este în drept să desemneze un operator de sistem independent dacă rețelele de transport al gazelor naturale au aparținut unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală.”

25. La articolul 31,

La alin. (3), în ambele cazuri, textul ” desfășoară activități de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu textul ”desfășoară activitatea de producere a gazelor naturale, activitatea de trading sau activitatea de furnizare a gazelor naturale”;

La alin. (5) textul ” la nivelul activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare a gazelor naturale” se substituie cu textul ” la nivelul activității de producere a gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale”.

26. La articolul 32,

la alineatele (5) – (7) și (9) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”;

după alineatul (12) se completează un alineat nou, alineatul (13) cu următorul conținut:

”(13) În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma de constituire a acesteia, prezenta Lege va prevala.”.

27. La articolul 33,

La alineatele (1) și (3) textul ”acționarii”, în toate formele gramaticale, se substituie cu cuvântul ”asociații”;

După alineatul (5) se completează cu un alineat nou, alineatul (6) în următoarea redacție:

”(6) În caz de conflict între prezenta lege și legea care reglementează modul de constituire, funcționare, reorganizare și lichidare a societății comerciale, indiferent de forma de constituire a acesteia, prezenta Lege va prevala.”.

28. La articolul 34,

La alin. (4),

lit. a) se modifică după cum urmează:

”a) agentul de conformitate nu poate deține nici o altă funcție, responsabilitate profesională, interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații care dețin pachetul de control sau cu fondatorii acesteia”;

La literele b), lit. c) și lit. d) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”;

La alineatele (7) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”.

29. La articolul 36,

după alin.2 se introduce alineatul (2¹) cu următorul conținut:

”(2¹) Dacă întreprinderea de gaze naturale nu a solicitat certificarea în conformitate cu alineatul (2) în termen de 9 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția, din oficiu sau la cererea Secretariatului Comunității Energetice, inițiază certificarea în conformitate cu prezentul articol din proprie inițiativă și solicită întreprinderii îndeplinirea condițiilor necesare și prezentarea documentelor, datelor și a informațiilor corespunzătoare în termen de trei luni de la inițierea certificării.”;

La alin. (3) după cuvintele ”data depunerii de către operatorul sistemului de transport a notificării conform alin. (2¹)” se inserează cuvintele ”sau în termen de șapte luni de la inițierea certificării în conformitate cu alin. (2¹)”.

La alin. (6) după cuvintele ”a condițiilor privind certificarea” se completează cu cuvintele ”sau de la expirarea termenului stabilit la alin. (5) privind emiterea avizului de către Secretariatul Comunității Energetice”, iar după cuvintele ”luînd în considerare” se completează cu cuvintele ”în cea mai mare măsură”;

La alin. (8) după textul ”producătorilor” se completează cu cuvântul ”traderilor”.

La articolul 38,

La alin. (1), cuvintele „este în drept să refuze certificarea” se substituie cu cuvintele „va refuza certificarea”.

30. La articolul 39,

La alin. (1),

- lit. e) se abrogă;

- după lit. h) se completează o literă nouă, litera h¹), cu următorul conținut:

” h¹) să încheie acorduri de interconectare, acorduri de operare în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale și Regulamentul privind racordarea;”;

- la lit. j) cuvintele ”Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”Codul rețelelor de gaze naturale”, iar la sfârșit se completează cu textul ”precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

- lit. l) după cuvintele ”urmează să fie publicate” se completează cu cuvintele ”se stabilește de operatorul sistemului de transport și”;

- la lit. m) cuvintele ”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

La alin. (4), cuvintele ”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

Alineatul (5) se modifică după cum urmează:

”(5) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de transport încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, în Regulamentul privind racordarea și în Codul rețelelor de gaze naturale”;

La alin. (6) textul ”Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu textul ”Codul rețelelor de gaze naturale”;

După alin. (6) se completează cu un alineat nou, alineatul (6¹), în următoarea redacție:

”(6¹) Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine în vederea asigurării interoperabilității rețelelor de transport al gazelor naturale. Volumele transfrontaliere de gaze naturale evidențiate în contul de echilibrare operațională nu fac obiectul formalităților vamale fiind exceptate de la plata drepturilor de import sau export”.

Alin. (7) se modifică după cum urmează:

”(7) Operatorul sistemului de transport achiziționează energia sau alte bunuri, servicii și lucrări necesare pentru desfășurarea activității licențiate în conformitate cu procedurile transparente și nediscriminatorii stabilite în Legea nr. 74 din 21.05.2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, precum și în Regulile pieței gazelor naturale și în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor în sectorul gazelor naturale (în continuare – Regulamentul privind investițiile), ultimele două fiind aprobate de Agenție.”.

31. La articolul 40, alin. (9) cuvintele ”cu privire la asigurarea balanței între cerere și ofertă” se substituie cu cuvintele ”cu privire la asigurarea echilibrului între cerere și ofertă”, iar cuvintele ”a Regulamentului privind rețelele de gaze naturale și” se exclude.

32. La articolul 41,

La alin. (1), lit. d) cuvintele ”precum și abaterilor” se substituie cu cuvintele ” precum și estimarea efectelor abaterilor”;

La alin. (3) cuvintele ”stabilite în Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ” stabilite în Codul rețelelor de gaze naturale”.

33. La articolul 42,

La alineatul (1) prima frază se modifică după cum urmează:

”Dezvoltarea rețelelor de transport al gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se efectuează de operatorul sistemului de transport, astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale”;

La alineatul (2),

- cuvântul ”toate” din ultima frază se exclude;

Lit. d) se modifică după cum urmează:

„d) estimarea capacităților necesare, prognoza evoluției schimburilor transfrontaliere, a producerii, a furnizării, a consumului de gaze naturale și măsuri de eficiență energetică;”

Alineatul (3) se modifică după cum urmează:

”La elaborarea planului de dezvoltare, operatorul sistemului de transport trebuie să formuleze ipoteze rezonabile privind evoluția schimburilor transfrontaliere, în special a importurilor, a furnizării, a consumului și a producerii de gaze naturale, luând în considerare planurile de investiții pentru rețelele adiacente. În acest scop, operatorul sistemului de transport colaborează cu alți operatori ai sistemului de transport, cu operatorii sistemelor de distribuție, cu furnizorii, precum și cu operatorii sistemelor de transport din țările vecine”;

Alineatul (5) se completează la sfârșit cu textul ”printr-o hotărâre care se publică pe pagina web oficială a Agenției.”

La alineatul (6) prima frază se modifică după cum urmează: ”Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport”. În fraza a 3-a textul ” o dată la doi ani” se substituie cu textul ”anual ”;

La alineatul (9) cuvântul ”racordeze” se substituie cu cuvântul ”conecteze”;

Alineatul (11) se modifică după cum urmează:

”(11) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare, anual, în termen de până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de operatorul sistemului de transport în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, luând în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de transport al gazelor naturale”;

După alin. (13) se completează două alineate noi, alineatele (13¹) și (13²), cu următorul cuprins:

”(13¹) Operatorul sistemului de transport realizează măsurile stabilite în planul anual de investiții, iar în caz de necesitate, reieșind din starea reală, creată în rețelele de transport al gazelor naturale și luând în considerație cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, operatorul sistemului de transport se adresează la Agenție pentru modificarea planului anual de investiții. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în cel mult 30 zile calendaristice. Necesitatea de modificare a planului anual de investiții nu implică necesitatea modificării planului de dezvoltare aprobat.

(13²) Cu titlu de excepție, în cazurile și condițiile stabilite în Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului de transport efectuează investiții în rețelele de gaze naturale, care nu sunt prevăzute în planul anual de investiții aprobat de Agenție.”;

Alineatul (14) se modifică după cum urmează:

”(14) Anual, până la 30 aprilie, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de

investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte inter alia investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu alin. (13¹) și (13²) din prezentul articol. Agenția examinează raportul prezentat și aprobă în scopul recuperării prin tarif valoarea investițiilor realizate, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de transport care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și cheltuielile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (13²) din prezentul articol”.

34. La articolul 43, alineatul (3) se modifică după cum urmează:

”(3) La îndeplinirea funcțiilor și a obligațiilor sale, operatorul sistemului de distribuție este independent de orice întreprindere care desfășoară activitatea de producere, activitatea de transport, activitatea de stocare, activitatea de trading sau activitatea de furnizare a gazelor naturale și nu poate deține licență pentru producerea gazelor naturale, licență pentru transportul gazelor naturale, licență pentru stocarea gazelor naturale, licență pentru desfășurarea activității de trading sau licență pentru furnizarea gazelor naturale, cu excepția situației stabilite la art. 50”.

35. La articolul 44,

La alin. (3), lit. a) se modifică după cum urmează:

”a) persoanele cu funcții de conducere ale operatorului sistemului de distribuție să nu facă parte din structurile întreprinderii de gaze naturale integrate pe verticală care este responsabilă, direct sau indirect, de îndeplinirea zilnică a activității de producere a gazelor naturale, a activității de transport al gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare a gazelor naturale”;

La alineate (4) și (5) cuvintele ”întreprinderea dominantă”, ”întreprinderii dominante” se substituie cu cuvintele ”întreprinderea înrudită”, ”întreprinderii înrudite”;

La alineatul (6) după textul ”cu privire la identitatea separată a furnizorului” se completează textul ” , a trader-ului”.

36. La articolul 45,

la alineatul (3),

- lit. a) se modifică după cum urmează:

”a) agentul de conformitate nu poate deține nici o altă funcție, responsabilitate profesională, interes sau nu poate fi în relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală, cu vreo întreprindere a acesteia, cu asociații majoritari sau cu fondatorii acesteia”;

- la literele b), c) și d) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”;

la alineatul (6) cuvântul ”acționarii” se substituie cu cuvântul ”asociații”.

37. La articolul 46,

La alin. (1),

- Lit. d) se abrogă;

- după lit. f) se completează o literă nouă, lit. f¹), care va avea următorul cuprins:

”f¹) să încheie acorduri de operare în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de Agenție;”;

- lit. h) se modifică după cum urmează:

”h) să răspundă la orice solicitare de serviciu în termenele și condițiile stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, în Regulamentul privind racordarea, în Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

- la lit. j) cuvintele ”ale Regulamentului privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

Alineatul (2) se modifică după cum urmează:

”(2) La desfășurarea activității licențiate, operatorul sistemului de distribuție încheie și execută contractele stabilite în prezenta lege, în Codul rețelelor de gaze naturale, în Regulamentul privind racordarea, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative aprobate de Agenție.”;

- la alin. (3) cuvintele ”Regulamentul privind rețelele de gaze naturale” se substituie cu cuvintele ”Codul rețelelor de gaze naturale”.

38. La articolul 49,

La alineatul (1),

- prima frază se modifică după cum urmează:

”(1) Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se efectuează de operatorul sistemului de distribuție astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale”.

Alineatul (6) se completează la sfârșit cu cuvintele ”, printr-o hotărâre care se publică pe pagina web oficială a Agenției”;

La alineatul (7) prima frază se modifică după cum urmează: ”Planul de dezvoltare aprobat se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de distribuție”;

Alineatul (8) se modifică după cum urmează:

”(8) Operatorul sistemului de distribuție este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției spre aprobare, anual, în termen de până la 30 septembrie, planul de investiții pentru anul următor. Planul anual de investiții se elaborează de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind investițiile, luând în considerare planul de dezvoltare aprobat și ținând cont de cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, precum și de informația actualizată privind starea și gradul de uzură al rețelelor de distribuție a gazelor naturale”;

La alin. (10) textul ”operatorul sistemului de distribuție prezintă planul de dezvoltare și planul de investiții” se substituie cu textul ”operatorul sistemului de distribuție prezintă informații detaliate privind planul de dezvoltare și planul anual de investiții”;

După alin. (10) se completează cu alineatele (10¹) și (10²), cu următorul cuprins:

”(10¹) Operatorul sistemului de distribuție realizează măsurile stabilite în planul anual de investiții, iar în caz de necesitate, reieșind din starea reală, creată în rețelele de distribuție a gazelor naturale și luând în considerație cererile parvenite din partea utilizatorilor de sistem existenți sau potențiali, operatorul sistemului de distribuție se adresează la Agenție pentru modificarea planului anual de investiții. Agenția examinează cererea de modificare a planului anual de investiții în cel mult 30 zile calendaristice. Necesitatea de modificare a planului anual de investiții nu implică necesitatea modificării planului de dezvoltare aprobat.

(10²) Cu titlu de excepție, în cazurile și condițiile stabilite în Regulamentul privind investițiile, operatorul sistemului de distribuție efectuează investiții în rețelele de gaze naturale, care nu sunt prevăzute în planul anual de investiții aprobat de Agenție”;

Alineatul (11) se modifică după cum urmează:

”(11) Anual, pînă la 30 aprilie, operatorul sistemului de distribuție prezintă Agenției un raport privind realizarea planului de dezvoltare și a planului de investiții pentru anul precedent. Raportul respectiv trebuie să reflecte inter alia investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție în conformitate cu alin. (10¹) și alin. (10²) din prezentul articol. Agenția examinează raportul prezentat și aprobă în scopul recuperării prin tarif valoarea investițiilor realizate, cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul privind investițiile. Agenția aprobă, în scopul recuperării prin tarif, investițiile efectuate de operatorul sistemului de distribuție care corespund planurilor anuale de investiții aprobate de Agenție, precum și cheltuielile necesare și justificate suportate în legătură cu intervențiile efectuate în conformitate cu alin. (10²) din prezentul articol”.

39. La articolul 52,

la alineatul (2) litera a), textul „activităților de producere a gazelor naturale sau de furnizare” se substituie cu textul „activității de producere a gazelor naturale, a activității de trading sau a activității de furnizare”;

la alineatul (3), textul „întreprinderii dominante” se substituie cu textul „întreprinderii înrudite”.

40. La articolul 55, alineat (5), textul „persoanei cu care este încheiat contractul pentru prestarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale,” se substituie cu textul „consumatorului final”.

41. La articolul 61, la alineatul (3), în prima frază, după textul „cele mai avantajoase soluții de racordare” se completează cu textul „inclusiv în executarea instalației de gaze naturale până la locul de consum”.

42. La articolul 62,

Alineatul (1) se modifică după cum urmează:

„(1) Proiectarea și executarea instalației de racordare, precum și conectarea la rețeaua de gaze naturale și punerea sub presiune a instalațiilor de gaze naturale care aparțin unui solicitant, potențial consumator final, cu excepția operatorilor instalațiilor GNCV, se efectuează de operatorul de sistem. În acest scop, solicitantul și operatorul de sistem încheie un contract de racordare, iar solicitantul este obligat să achite tariful de racordare aprobat de Agenție în conformitate cu metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare, prestate de către operatorul de sistem”.

După alineatul (1) se completează cu alineatele (1¹) și (1²), cu următorul conținut:

„(1¹) La cererea solicitantului operatorul de sistem este obligat să asigure proiectarea, să execute instalația de racordare, precum și să conecteze la rețeaua de gaze naturale și să pună sub presiune instalațiile de gaze naturale care aparțin potențialului consumator final, cu excepția operatorilor instalațiilor GNCV, în termenele stabilite în Regulamentul privind racordarea. În cazul refuzului operatorului de sistem, solicitantul este în drept să se adreseze la Agenție pentru emiterea unei decizii în conformitate cu art. 109. Solicitantul, potențial consumator final este în drept să contracteze altă persoană autorizată pentru proiectarea și executarea instalației de racordare. Aceste prevederi se indică în mod obligatoriu în avizul de racordare eliberat solicitantului de operatorul de sistem.

(1²) Conectarea la rețeaua de gaze naturale și punerea sub presiune a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, în cazul în care instalațiile de racordare ale acestora nu au fost executate de operatorul de sistem, a instalațiilor GNCV, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare se efectuează de operatorul de sistem la achitarea de către solicitant a tarifului de punere sub presiune, în termenele stabilite în Regulamentul privind racordarea. .”

La alineatul (3), cuvintele „care au în proprietate instalații” se substituie cu cuvintele „inclusiv autoritățile administrației publice centrale sau locale, care au în proprietate rețele, instalații”;

Alineatul (4) se modifică după cum urmează:

„(4) Procedura și condițiile de racordare la rețelele de transport sau de distribuție a gazelor naturale a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare se stabilesc în Regulamentul privind racordarea, elaborat și aprobat de Agenție. Regulamentul privind racordarea reglementează și raporturile juridice dintre operatorii de sistem în legătură cu interconectarea, cu respectarea cerințelor stabilite în Codul rețelilor de gaze naturale”.

După alineatul (4) se completează cu două alineate noi – alineatele (5) și (6), cu următorul conținut:

„(5) Operatorii de sistem sunt obligați să publice pe pagina lor electronică informațiile necesare pentru racordarea la rețelele de gaze naturale inclusiv informațiile ce țin de dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Agenția elaborează un ghid care să descrie procesul de racordare și de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale, legislația relevantă, documentele necesare a fi prezentate în legătură cu racordarea, etapele procesului de racordare, și termenele corespunzătoare, precum și informațiile privind tarifele de racordare și alte servicii auxiliare aprobate de Agenție. Informațiile privind procesul de racordare, tarifele de racordare și alte servicii auxiliare aprobate de Agenție se afișează și pe panourile informative din oficiile operatorilor de sistem.

(6) Operatorii de sistem sunt obligați să reflecte în raportul anual întocmit în conformitate cu art. 40, alin. (9) și art. 47, alin. (3) informațiile cu privire organizarea procesului de racordare în anul precedent, cu indicarea măsurilor întreprinse pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele de gaze naturale, în condiții de transparență și obiectivitate”.

43. La articolul 63,

La alineatul (3), cuvântul „construcția” se substituie cu textul „proiectarea și construcția”;

La alineatul (5), cuvintele „regulamentul aprobat” se substituie cu cuvintele „un regulament elaborat și aprobat”.

44. La articolul 64,

La alineatul (4), textul „schema de amplasare a instalațiilor” se substituie cu textul „documente care să confirme disponerea de rețele și instalații de gaze naturale și de personal calificat pentru exploatarea acestora, schema de amplasare a rețelelor și instalațiilor”;

La alineatul (10), cuvântul „regulamentul” se substituie cu cuvintele „un regulament elaborat și”.

45. La articolul 65, alin. (3) ultimele două fraze se modifică după cum urmează:

„În cazul în care Agenția constată că tariful respectiv include mai multe costuri decât cele stabilite în metodologie, aceasta revizuieste tariful care trebuie să fie aplicat de operatorul sistemului de distribuție închis în raport cu utilizatorii sistemului său și emite o hotărâre în sensul obligării operatorului sistemului de distribuție închis să aplice tariful revizuit. Dacă operatorul sistemului de distribuție închis nu se conformează hotărârii de revizuire a tarifului, Agenția aplică sancțiunea stabilită la art. 113, alin. (2), lit. e) din prezenta Lege”.

46. Articolul 66 se abrogă.

47. Articolul 67 se modifică după cum urmează:

„Articolul 67. Codul rețelelor de gaze naturale

(1) Pentru a asigura accesul eficient și transparent la rețelele de gaze naturale, precum și pentru a asigura dezvoltarea unei piețe angro de gaze naturale funcționale și transparente, cu un nivel ridicat al siguranței alimentării cu gaze naturale, exploatarea rețelelor de gaze naturale, inclusiv în legătură cu fluxurile

transfrontaliere, accesul la capacitățile de transport și gestionarea operațională a sistemului de gaze naturale, inclusiv echilibrarea sistemului de gaze naturale, se efectuează în conformitate cu Codul rețelelor de gaze naturale.

(2) În contextul obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice, operatorul sistemului de transport relevant, desemnat de Agenție, elaborează proiectul Codului rețelelor de gaze naturale respectiv. Ceilalți operatori de sistem și utilizatorii de sistem sînt obligați să colaboreze cu operatorul de sistem desemnat în legătură cu elaborarea Codului rețelelor de gaze naturale.

(3) Agenția publică pe pagina sa web oficială proiectul Codului rețelelor de gaze naturale, prezentat de operatorul sistemului de transport desemnat, și consultă participanții la piața gazelor naturale, inclusiv utilizatorii de sistem, și autoritățile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum și decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor, care se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(4) În cazurile expres prevăzute în Codul rețelelor de gaze naturale, operatorul sistemului de transport elaborează și propune spre aprobare Agenției proiectele actelor normative necesare pentru asigurarea implementării Codului rețelelor de gaze naturale.

48. La articolul 69,

La alineatul (3) textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasat” se exclude.

Alineatul (4) se completează la sfârșit cu o nouă frază în următoarea redacție:

„Periodicitatea verificării metrologice a echipamentelor de măsurare se stabilește conform Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurilor supuse controlului metrologic legal, aprobate de Guvern”.

La alineatul (8), în prima frază, după cuvintele „asupra echipamentelor de măsurare” se completează cu cuvintele „și a dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță”;

La alineatul (9), cuvintele „să instaleze la consumatorii casnici echipamente de măsurare inteligente” se substituie cu cuvintele „să instaleze la consumatorii casnici și în stațiile de reglare-măsurare la intrare în localități echipamente de măsurare inteligente sau dispozitive de transmitere a datelor la distanță”.

49. La articolul 70:

alineatul (4) se modifică după cum urmează:

„(4) Operatorul de sistem este obligat să repare prejudiciile cauzate prin limitarea, întreruperea sau sistarea serviciului de transport sau de distribuție a gazelor naturale, inclusiv în legătură cu preluarea în rețea a gazelor naturale produse, dacă aceasta a fost efectuată cu încălcarea prevederilor stabilite în prezentul articol și în actele normative de reglementare ale Agenției”.

La alineatul (7), după cuvintele „Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale” se completează cu cuvintele „, precum și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”.

La alineatul (8), după cuvintele „care au condus la sistarea prestării serviciului de transport sau de distribuție a gazelor” se completează cu cuvintele „naturale din vina acestuia”.

50. La articolul 72, alineat (3), cuvintele „codurile rețelelor” se substituie cu cuvintele „codul rețelelor”;

51. La articolul 79,

La alineatul (2), litera b), după cuvintele „să înființeze plantații perene” se completează cu cuvintele „, să planteze copaci, arbuști”;

La alineatul (3), după litera c), se completează cu o literă nouă – litera d) în următoarea redacție:

„d) să întreprindă alte acțiuni stabilite în Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, aprobat de Guvern.”

Alineatul (5) se modifică după cum urmează:

” (5) În cazul în care constată că în zona de protecție a rețelelor de gaze naturale se efectuează lucrări cu încălcarea Regulamentului privind zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, operatorii de sistem sesizează despre acest fapt Agenția pentru Supraveghere Tehnică și autoritatea administrației publice locale, și pot cere încetarea lucrărilor și a întreprinderea tuturor acțiunilor necesare asigurării securității obiectului industrial periculos”;

După alineatul (5) se completează cu trei alineate noi – alineatele (6) – (8), cu următorul conținut

„(6) Proprietarii bunurilor imobile din zonele de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, sunt obligați să înlăture orice obstacol și să acorde acces operatorului de sistem pentru executarea lucrărilor de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare, inclusiv de re tehnologizare, a rețelelor de gaze naturale, cu condiția că operatorul de sistem respectiv i-a expediat, în prealabil, cu cel puțin 5 zile calendaristice înainte, o notificare scrisă în acest sens. În cazul în care operatorul de sistem constată existența riscului apariției unei situații de avarie, proprietarul bunului imobil din zona de protecție a rețelelor de gaze naturale, indiferent de tipul de proprietate, este obligat să acorde acces imediat operatorului de sistem la rețelele de gaze naturale respective, în vederea întreprinderii acțiunilor, a măsurilor necesare pentru remediarea situației de risc constatate.

(7) Operatorii de sistem sunt obligați să execute cu prudență lucrările de exploatare, de întreținere, de reabilitare, de modernizare a rețelelor de gaze naturale și să plătească despăgubirea rezonabilă convenită pentru eventualele pagube produse la efectuarea lucrărilor menționate, în conformitate cu legislația civilă.

(8) Strămutarea rețelei de gaze naturale, la inițiativa proprietarului bunului imobil care se află în zona de protecție a rețelei de gaze naturale, se efectuează de

către operatorul de sistem, din contul solicitantului, după obținerea acordului proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată rețeaua respectivă.”

52. La articolul 80,

La alineatul (2), ultima frază se expune în următoarea redacție: „Pentru a asigura livrarea gazelor naturale pînă la locul de consum al consumatorilor finali, furnizorii încheie contracte pentru prestarea serviciului de transport, a serviciului de distribuție a gazelor naturale, în corespundere cu prevederile actelor normative de reglementare aprobate de Agenție.”

La alineatul (4), după cuvintele „în conformitate cu” se completează cu cuvintele „cerințele stabilite la”;

La alineatul (7), în ultima frază, cuvântul „mari” se exclude.

53. La articolul 81, lit. e), cuvintele ”lucrările de instalare, de modificare și de reparație” se substituie cu cuvintele ”lucrările de instalare, lucrările de deservire tehnică, lucrările de modificare și lucrările de reparație.

54. La articolul 83,

Alineatul (7) se modifică după cum urmează:

”Cu excepția cazurilor de depistare a conectării neautorizate la rețelele de gaze naturale, cînd instalațiile de gaze naturale sau aparatele de utilizare, conectate neautorizat, se deconectează odată cu depistarea acestor cazuri, se interzice deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor casnici în zilele de vineri, sîmbătă și duminică, în zilele de sărbătoare nelucrătoare sau cu o zi înainte de ziua de sărbătoare nelucrătoare, precum și în celelalte zile după ora 20.00, iar ale consumatorilor noncasnici - în afara orelor de lucru ale consumatorilor respectivi.”.

La alineatul (9), textul „precum și” se exclude.

55. Articolul 84 se completează cu un alineat nou – alineatul (4) în următoarea redacție:

„(4) Dintre consumatorii casnici ce utilizează preponderent gazele naturale pentru încălzire și prepararea hranei, Guvernul poate stabili categorii distincte de consumatori vulnerabili de gaze naturale pentru care să asigure o protecție suplimentară celei asigurate prin măsurile generale de protecție socială.”

56. După articolul 84 se completează cu un articol nou – articolul 84¹ în următoarea redacție:

„Articolul 84¹. Protecția consumatorilor casnici în cazul condițiilor defavorabile pe piața gazelor naturale

(1) În cazul în care pe piața gazelor naturale se înregistrează creșteri substanțiale de prețuri, fapt care pune în pericol activitatea consumatorilor casnici, Guvernul poate compensa parțial sau total creșterea de prețuri reglementate, pe o perioadă determinată de timp.

(2) Măsurile compensatorii se evidențiază distinct în factură și se aprobă prin Hotărâre de Guvern, care stabilește modalitatea și condițiile în care se aplică măsurile compensatorii respective.”.

57. Denumirea Capitolului XII se modifică după cum urmează:

„Capitolul XII.

ACTIVITATEA DE TRADING. FURNIZAREA GAZELOR NATURALE”

58. După denumirea Capitolului XII, se completează cu un articol nou – articolul 84² în următoarea redacție:

„Articolul 84². Activitatea de trading

(1) Traderul își desfășoară activitatea exclusiv pe piața angro a gazelor naturale cu condiția deținerii licenței pentru activitatea de trading, în conformitate cu prezenta lege și Regulile pieței gazelor naturale.

(2)Traderului îi este interzis să se angajeze în practici anticoncurențiale pe piața de gaze naturale și să împiedice sau să încerce să împiedice, în mod ilicit, alți titulari de licențe sau potențiali competitori să se angajeze în activitatea de trader de gaze naturale, cu respectarea prevederilor legale referitoare la concurență.

(3) În cazul în care desfășoară și alte activități pe piața gazelor naturale, traderul este obligat să asigure separarea contabilă, conform cerințelor stabilite la art. 101 din prezenta lege.

(4) Traderul este obligat să prezinte Agenției rapoarte semestriale cu privire la activitatea desfășurată pe piața angro a gazelor naturale, precum și alte informații solicitate, în modul și termenele stabilite de Agenție.

(5) Traderul este obligat să mențină resursele financiare necesare participării pe piața angro a gazelor naturale.

(6) Licența de furnizare asigură toate drepturile de tranzacționare stabilite în acest articol în raport cu un trader și conferă furnizorului dreptul de a desfășura toate activitățile stabilite în acest articol.Trader-ul nu poate deține, concomitent, o licență pentru desfășurarea activității de trading și licența pentru furnizarea gazelor naturale.”

59. La articolul 85,

La alineatul (6), după textul „și ușor de comparat” se completează cu textul „aprobate de Agenție,”;

Alineatul (9) se expune în următoarea redacție:

„(9) Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și art. 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale pe un termen rezonabil de timp, către consumatorii finali. Acești furnizori sînt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform Art.113 din prezenta Lege.”

60. La articolul 86,

La alineatul (2), litera e), textul „la costuri reale” se substituie cu textul „cu privire la structura costurilor”;

La alineatul (2), litera f), textul „drepturile de care dispun în calitate de beneficiari ai furnizării de gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” se substituie cu textul „alte drepturi ale consumatorilor finali”;

La alineatul (4) textul „care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” se exclude;

La alineatul (6), în a doua frază, după textul „Furnizorul include” se completează cu textul „și evidențiază distinct”.

61. La articolul 87,

La alineatul (2), litera e), sintagmele „reziliere”, „de a rezilia contractul” se substituie cu sintagmele „de rezolvire” și, respectiv „la rezoluțiunea contractului”.

La alineatul (5), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”;

La alineatul (10), textul „sau să rezilieze contractul” se substituie cu textul „și despre dreptul său la rezoluțiunea contractului”;

La alineatul (11), în prima frază, textul „poate rezilia în mod unilateral contractul” se substituie cu textul „are dreptul la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”;

La alineatul (11), în a doua frază, textul „este în drept să suspende sau să rezilieze în mod unilateral contractul” se substituie cu textul „are dreptul la suspendarea sau la rezoluțiunea în mod unilateral a contractului”;

62. La articolul 88,

La alineatul (1), litera d) cuvântul „rezilierii” se substituie cu cuvântul „rezolvirii”;

La alineatul (2), după cuvintele „cereri depuse de consumatorul final” se completează cu cuvintele „, în conformitate cu Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului.”;

La alineatul (4), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezolvirea”;

63. La articolul 89, alineat (1), după cuvintele „și ușor de comparat” se completează cu cuvintele „,aprobate de Agenție.”;

64. La articolul 91,

La alineatul (2), după cuvintele „decontarea, cantitatea” se completează cu cuvântul „furnizată”;

La alineatul (3), după textul „prevăzute la alin. (2),” se completează cu cuvintele „în formă agregată,” iar cuvintele „unele tranzacții” se substituie cu cuvintele „tranzacțiile individuale”.

65. După denumirea Capitolului XIII, se completează cu o nouă secțiune – Secțiunea 1 cu următoarea denumire: „**Secțiunea 1. Prevederi generale**”

66. La articolul 92,

La alineatul (2), după cuvântul „producătorilor,” se completează cu cuvintele „,operatorilor sistemelor de transport, operatorilor sistemelor de distribuție, operatorilor depozitelor de stocare, traderilor.”;

La alineatul (3), cuvintele „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „, în Regulile pieței gazelor naturale, în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”;

La alineatul (4), cuvintele „și în Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „, în Regulile pieței gazelor naturale și în alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”;

Alineatul (6) se expune în următoarea redacție:

„(6) Anual, pînă la 1 martie, Agenția elaborează și publică raportul privind piața gazelor naturale, care trebuie să conțină informații detaliate cu privire la organizarea și funcționarea pieței, prețurile înregistrate, volumele tranzacționate, numărul de participanți și indicatorii de concentrare a pieței, precum și informații privind deficiențele identificate și tendințele evoluțiilor înregistrate pe piața gazelor naturale. Raportul privind piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției.”

67. Articolul 93 se expune în următoarea redacție:

„**Articolul 93.** Deschiderea și reciprocitatea

Toți consumatorii finali sînt eligibili și au dreptul la libera alegere a furnizorului și la schimbarea furnizorului, inclusiv a furnizorilor din alte țări care sunt părți ale Comunității Energetice, care obțin licență în condițiile stabilite în prezenta lege și au dreptul să revină la furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public conform art. 89.”

68. La articolul 94,

La alineatul (1) textul „capacităților de interconexiune, a altor produse conexe” se substituie cu textul „, produselor conexe”;

La alineatul (2), textul „și cu Regulile pieței gazelor naturale” se substituie cu textul „, Regulile pieței gazelor naturale și cu alte acte normative de reglementare aprobate de Agenție”;

După alineatul (4) se completează cu un nou alineat – alineatul (5), în următoarea redacție:

„(5) Participanții la piața angro gazelor naturale sunt obligați să păstreze timp de cel puțin 5 ani informațiile și documentele cu privire la tranzacțiile efectuate pe piața angro a gazelor naturale.”

69. După articolul 94 se completează cu un nou articol - articolul 94¹ în următoarea redacție:

„**Articolul 94¹.** Registrul participanților la piața angro

(1) Participanții la piața gazelor naturale care efectuează tranzacții cu produse energetice angro sau care manifestă interesul de a intra în astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționare sunt obligați să se înregistreze într-un registru, denumit în continuare Registrul participanților la piața angro.

(2) Prin derogare de la Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, Agenția instituie și ține Registrul participanților la piața angro utilizând formatul și

cerințele stabilite în cadrul Comunității Energetice, precum și în conformitate cu cerințele stabilite în prezentul articol și îl actualizează în mod continuu.

(3) Registrul participanților la piața angro se actualizează în mod continuu și trebuie să conțină, fără a se limita la acestea, cel puțin următoarele informații:

- a) codul unic de identificare al fiecărui participant la piață ;
- b) codul fiscal, numărul de înregistrare TVA;
- c) adresa sediului principal/adresa de domiciliu;
- d) persoanele responsabile pentru deciziile sale operaționale și cele referitoare la tranzacții;
- e) beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului la piața gazelor naturale;
- f) alte informații care permit identificarea participantului la piața gazelor naturale.

(4) Procedura de înregistrare și modul de actualizare a Registrului participanților la piața angro se stabilește în Regulamentul privind Registrul participanților la piața angro elaborat și aprobat de Agenție.

(5) Participanții la piața de gaze naturale menționați la alineatul (1) sunt obligați să depună la Agenție solicitarea de înregistrare în Registrul participanților la piața angro înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice angro.

(6) Participanții la piața de gaze naturale înregistrați în Registrul participanților la piața angro sunt obligați să notifice Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare în termenele stabilite în Regulamentul menționat la alineatul (2).

(7) Executarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro, nu îl exonerează pe participantul respectiv de sarcina de a îndeplini alte obligații ce îi incumbă în conformitate cu prezenta Lege și Regulile pieței gazelor naturale, inclusiv a obligațiilor ce îi revin în calitate de parte responsabilă de echilibrare.

(8) Agenția transmite informațiile din Registrul participanților la piața angro Consiliului de Reglementare al Comunității Energetice, în termenii și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

(9) Înregistrarea participanților la piața gazelor naturale care s-au înregistrat deja la Agenție în calitate de participant la piața energiei electrice nu trebuie să ducă la o dublă înregistrare a acestora și se limitează la modificarea listei activităților prestate care au fost înregistrate pentru respectivul participant al pieței.”

70. La articolul 96, alineatul (1) se completează la sfârșit cu textul „, , în concordanță cu prevederile specifice ale Codului rețelelor de gaze naturale”;

71. La articolul 97,

Denumirea articolului 97 se modifică după cum urmează:

„**Articolul 97.** Promovarea concurenței pe piața gazelor naturale. Studiu de piață și măsuri de reglementare.”

La alineatul (1) după cuvintele „transparență și nediscriminare” se completează cu cuvintele „și, în conformitate cu articolul 97⁵, ”, iar cuvintele ”efectuează controale pentru depistarea” se substituie cu cuvintele ”efectuează investigații și controale, inclusiv pentru”;

Alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

„(2) Agenția efectuează, cel puțin la fiecare doi ani, un studiu de piață, în baza rezultatelor căruia stabilește măsuri necesare și proporționale pentru promovarea concurenței pe piața gazelor naturale și, pe cale de consecință, pentru crearea premiselor necesare creșterii eficienței pieței gazelor naturale.”

Alineatul (6) se modifică după cum urmează: ”(6) Agenția efectuează investigații pe piața gazelor naturale în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică”.

Alineatul (8) se modifică după cum urmează:

„(8) Raportul Agenției privind evaluarea nivelului de concurență pe piața gazelor naturale se publică pe pagina web oficială a Agenției, și se transmite Consiliului Concurenței și Secretariatului Comunității Energetice.”

72. După articolul 97, se completează cu o nouă secțiune – Secțiunea 2, care va avea următorul cuprins:

„Secțiunea 2. Prevederi specifice privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale. Monitorizarea pieței gazelor naturale.

Articolul 97¹. Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate

(1) Persoanelor fizice sau juridice, care dețin informații privilegiate cu privire la un produs energetic angro, li se interzice:

a) să folosească aceste informații pentru a dobândi, înstrăina sau pentru a încerca să dobândească sau să înstrăineze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor sale, cu informarea persoanei în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;

c) să recomande altei persoane să dobândească sau să înstrăineze, ori să determine altă persoană să dobândească sau să înstrăineze, în baza informațiilor privilegiate, produsele energetice angro la care se referă respectivele informații.

(2) Interdicțiile stabilite la alineatul (1) din prezentul articol se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate referitoare la un produs energetic angro, după cum urmează:

a) membrii organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;

b) persoanele care dețin cote în capitalul social al unei întreprinderi;

c) persoanele care au acces la informație prin exercitarea muncii, profesiei sau funcțiilor;

d) persoanele care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;

e) persoanele care cunosc sau trebuie să cunoască că sunt informații privilegiate.

(3) Prevederile de la alineat (1), lit. a) și lit. c) nu se aplică operatorului sistemului de transport la procurarea gazelor naturale în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale conform obligațiilor care îi revin în conformitate cu prevederile articolului 39.

(4) Prevederile de la alineatele (1) – (3) din prezentul articol nu se aplică:

a) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau înstrăinare a unor produse energetice angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana respectivă să intre în posesia unor informații privilegiate;

b) tranzacțiilor realizate de producătorii de gaze naturale sau de operatorii depozitelor de stocare al căror scop este de a-și acoperi pierderile imediate, cauzate de întreruperile neplanificate, dacă urmare a nerealizării acestora, participantul la piața gazelor naturale nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile contractuale existente sau dacă astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul operatorilor sistemelor de transport implicați, în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale. Producătorii de gaze naturale, operatorii depozitelor de stocare sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile respective.

c) participanților la piața gazelor naturale care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, stabilite la cap. XV, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul gazelor naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile articolului 97².

(5) În cazul în care persoana care deține informații privilegiate cu privire la un produs energetic angro este o persoană juridică, interdicțiile stabilite la alineatul (1) din prezentul articol se aplică în egală măsură persoanelor fizice care participă la luarea deciziei privind realizarea tranzacției din numele persoane juridice respective.

(6) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepție cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau la prețul produselor energetice.

Articolul 97². Obligația de a publica informații privilegiate

(1) Un participant la piața gazelor naturale este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau instalațiile pe care le deține sau le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de a căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv în ceea ce privește indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora.

(2) Un participant la piața gazelor naturale poate amâna, în mod excepțional și pe propria răspundere, publicarea unor informații privilegiate, pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime cu condiția că omisiunea în cauză nu induce în eroare publicul, iar participantul la piața gazelor naturale poate asigura confidențialitatea respectivelor informații și nu ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice angro pe baza informațiilor respective. Participantul la piața gazelor naturale este obligat să notifice despre acest fapt Agenția, fără întârziere, cu prezentarea motivelor care justifică amânarea publicării acestora.

(3) Dacă, în cadrul exercitării obișnuite a muncii, a profesiei sau a funcțiilor sale, un participant la piața gazelor naturale, un angajat sau reprezentant al său divulgă informații privilegiate legate de un produs energetic angro, în conformitate cu articolul 97¹, alin. (1), lit. b), acesta trebuie să se asigure ca informațiile respective să fie publicate în mod simultan, complet și efectiv. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața gazelor naturale este obligat să se asigure ca informațiile să fie publicate în mod complet și efectiv cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

(4) Cerința stabilită la alineatul (3) din prezentul Articol nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea în conformitate cu actele normative în vigoare, dispozițiile statutare sau clauzele contractuale.

(5) Printr-o hotărâre aprobată în acest sens, Agenția stabilește criteriile care trebuie întrunite pentru asigurarea respectării obligațiilor de publicare în mod efectiv, simultan, complet și în timp util a informațiilor privilegiate, precum și modul de publicare a acestora.

(6) Executarea obligațiilor stabilite la alineatele (1) și (2) din prezentul Articol nu exonerează participanții la piața gazelor naturale de la îndeplinirea cerințelor privind publicarea informațiilor, stabilite în prezenta Legea și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție, în special în ceea ce privește termenul și metoda de publicare a acestora.

(7) Prevederile alineatelor (1) și (2) nu aduc atingere dreptului participanților la piața gazelor naturale de a amâna divulgarea informațiilor

sensibile privind protecția infrastructurii critice și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora dacă informațiile respective se consideră a fi secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată.

Articolul 97³. Obligațiile persoanelor care intermediază tranzacții cu titlu profesional

(1) Orice persoană fizică sau juridică, care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să-și desfășoare activitatea cu respectarea articolului 97¹ și a articolului 97⁴, alineat (1). În cazul în care persoana respectivă are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile articolului 97¹ sau ale articolului 97⁴, alineat (1), aceasta este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.

(2) Activitate de intermediere a tranzacțiilor presupune prestarea serviciilor de organizare a tranzacțiilor pentru:

a) crearea circumstanțelor necesare sau oferirea de asistență pentru părțile terțe (cumpărător sau vânzător) astfel încât să fie încheiată o tranzacție angro cu gaze naturale (să influențeze în mod direct asupra încheierii tranzacției), sau

b) oferirea unui instrument sau a unor mijloace care să faciliteze încheierea de tranzacții cu produse energetice angro de către părți terțe (cumpărător sau vânzător) și care nu se limitează doar la furnizarea mijloacelor prin intermediul cărora părțile terțe pot comunica între ele.

Articolul 97⁴. Interzicerea manipulării pieței.

(1) Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței gazelor naturale.

(2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței include una din următoarele acțiuni:

1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro:

a) care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale;

c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a unei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau

prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de informații false sau înșelătoare, în contextul în care persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare.

Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale

(1) Agenția monitorizează piața gazelor naturale și, în conformitate cu prevederile art. 14¹ din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, este în drept să colecteze informații cu privire la posibilele încălcări pe piața gazelor naturale, din oficiu, la sesizarea unui organ central de specialitate, a unei autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la cererea unui participant la piața gazelor naturale sau la sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(2) Agenția este în drept să solicite, în scris, prezentarea de către un participant la piața angro a gazelor naturale, de către o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional sau de către o altă persoană care este în legătură cu oricare dintre acestea, a informațiilor sau a documentelor necesare în legătură cu exercitarea funcției Agenției de monitorizare a integrității și transparenței pieței angro a gazelor naturale.

(3) Agenția elaborează și aprobă hotărârea privind setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor.

(4) La exercitarea funcției sale de monitorizare a pieței, Agenția poate iniția investigații sau efectua controale în temeiul art. 8, alin. (1), lit. j) și lit. k) din prezenta lege. Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să coopereze cu Agenția și să prezinte informațiile necesare, precum și trebuie să se abțină de la obstrucționarea în orice mod a Agenției la efectuarea controalelor și a investigațiilor.

Articolul 97⁶. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor privind nerespectarea sau încălcarea prevederilor art. 97¹- 97⁴

(1) Agenția este în drept să inițieze investigații din oficiu sau la recepționarea unei cereri, în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă prevederile art. 97¹ - 97⁴.

(2) Investigațiile se efectuează cu respectarea principiilor și a procedurii stabilite în prezenta lege și în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.

(3) În cadrul investigației, Agenția exercită drepturile stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, , precum și următoarele drepturi specifice:

a) să efectueze pe piața gazelor naturale controale comune cu Consiliul Concurenței;

b) la constatarea circumstanțelor care indică încălcarea sau nerespectarea unei sau mai multor prevederi din prezentul Capitol și săvârșirea unei infracțiuni stabilite de Codul penal, să informeze organele de drept și instanțele de judecată corespunzătoare cu privire la rezultatele și finalitatea procedurii administrative desfășurate în conformitate cu prezenta Lege;

c) să coopereze cu autoritățile de reglementare din domeniul financiar-fiscal, precum și cu alte autorități de reglementare sub egida Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice.

(4) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul acestui articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.

Articolul 97⁷. Cooperarea la nivel național și regional în contextul monitorizării pieței gazelor naturale

(1) În legătură cu monitorizarea integrității și a transparenței pieței gazelor naturale, în conformitate cu prezentului articol și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Agenția colaborează cu autoritățile naționale de reglementare din țările vecine cu țările parte a Comunității Energetice și cu Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, cu alte autorități de resort și cu organele de drept din Republica Moldova, inclusiv cu Consiliul Concurenței prin diverse mijloace, care includ fără a se limita schimbul de informație și încheierea de memorandum de înțelegere la necesitate.

(2) Agenția colaborează cu autoritatea de reglementare a pieței financiare, prin schimb de informații în legătură cu instrumentele derivate ale gazelor naturale, precum și prin alte mijloace, inclusiv prin încheierea de memorandum de înțelegere.

(3) Agenția informează Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice atunci când există motive rezonabile să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care contravin prevederilor prezentului Capitol, oferind informații cât mai detaliate posibil în legătură cu acțiunile respective.

(4) În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro de gaze naturale sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiului excluderii abuzului pe piață și a manipulării pieței stabilite în prezenta Lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice și să solicite întreprinderea acțiunilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.

(5) Agenția sesizează Consiliul Concurenței în cazul în care există motive întemeiate să suspecteze că pe piața gazelor naturale din Republica Moldova se întreprind sau au fost întreprinse acțiuni care pot constitui o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012, inclusiv în legătură cu potențiale acțiuni de concentrare economică, și notifică despre acest fapt Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice.

(6) La sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice privind o presupusă încălcare a prevederilor prezentului Capitol, Agenția transmite informațiile solicitate sau, după caz, inițiază o investigație în legătură cu presupusa încălcare notificată și întreprinde măsurile necesare pentru remedierea încălcărilor identificate. În cazul în care nu este posibilă prezentarea informațiilor solicitate în termenii stabiliți, Agenția notifică Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice despre acest fapt, precum și cu privire la motivele justificative.

(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (5) din prezentul articol, Agenția este în drept să refuze să dea curs solicitării Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice în cazul în care:

- a) aceasta ar putea afecta suveranitatea sau securitatea națională;
- b) autoritățile naționale competente au inițiat deja o procedură judiciară pentru aceleași fapte/acțiuni și împotriva aceluiași persoane;
- c) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre definitivă și irevocabilă în privința persoanelor respective cu privire la aceleași fapte comise.

(8) În acest caz, Agenția informează în modul corespunzător Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice, prezentând informații detaliate privind procedurile inițiate sau hotărârile adoptate de autoritățile/instanțele naționale.

Articolul 97⁸. Nediulgarea informațiilor confidențiale. Transparența. Secretul profesional. Protecția datelor

(1) Agenția este obligată să se abțină de la divulgarea informațiilor confidențiale obținute în conformitate cu articolul 97², alineat (2), a informațiilor obținute în contextul exercitării atribuțiilor stabilite la articolul 97⁵ - 97⁶, precum și a altor informații oficiale cu accesibilitate limitată, obținute în cadrul și în legătură cu exercitarea de către Agenție a funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale. Agenția întreprinde măsurile necesare pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor respective, precum și măsurile necesare pentru a preveni utilizarea necorespunzătoare a acestor informații, inclusiv accesul neautorizat la acestea.

(2) Sub rezerva respectării secretului profesional, Agenția este în drept să publice o parte din informațiile pe care le deține, cu condiția ca informațiile confidențiale din domeniul afacerilor sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, care vizează anumiți participanți la piața gazelor naturale sau anumite tranzacții sau piețe individuale, să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

(3) Agenția pune la dispoziție în scopuri științifice baza de date comerciale de care dispune, ce conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele privind confidențialitatea informațiilor stabilite în prezenta Lege și alte acte normative aplicabile.

(4) Informațiile indicate la alineatele (2) și (3) se publică sau se prezintă în scopul îmbunătățirii transparenței piețelor angro de gaze naturale și doar dacă este puțin probabil ca acestea să ducă la denaturarea concurenței pe piețele gazelor naturale. Agenția distribuie informațiile în mod echitabil, în conformitate cu o procedură transparentă, stabilită într-un regulament elaborat și aprobat de Agenție. Regulamentul respectiv se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(5) Informațiile confidențiale care sunt obținute sau transmise în conformitate cu prezentul Capitol fac obiectul cerinței privind respectarea secretului profesional.

(6) Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

a) persoanelor care lucrează sau care au lucrat pentru Agenție, pentru Consiliul Concurenței, pentru alte autorități publice care au intrat în posesia informațiilor stabilite la alineatul (1);

b) experților mandatați de Agenție, de Consiliul Concurenței, sau de alte autorități publice care primesc informații cu caracter confidențial în conformitate cu prezentul Capitol.

(7) Informațiile confidențiale obținute la exercitarea funcțiilor de persoanele indicate în alineatul (6) la exercitarea funcțiilor lor nu pot fi divulgate nici unei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată, anonimată sau agregată care să nu permită identificarea niciunui participant al pieței gazelor naturale, cu excepția cazurilor în care obligația de divulgare este stabilită expres în prezenta Lege sau în alte acte normative.

(8) Agenția, autoritățile sau persoanele care obțin informații confidențiale în conformitate cu prezenta Lege sunt în drept să le utilizeze exclusiv în scopul exercitării atribuțiilor stabilite prin prezenta Lege. Alte autorități, sau persoane pot utiliza aceste informații doar în scopul pentru care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare în legătură cu exercitarea atribuțiilor lor. Autoritatea care a primit informațiile respective este în drept să le utilizeze în alte scopuri cu condiția obținerii acordului Agenției, a autorităților sau a persoanelor care au comunicat informațiile respective.

(9) Agenția elaborează și aprobă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”

73. La articolul 98, alineatul (2)

la lit. a) cuvintele ”inclusiv tarifele de tip intrare și ieșire” se substituie cu cuvintele „inclusiv tarifele armonizate de intrare și ieșire”;

la lit. d) cuvintele ” inclusiv prețurile diferențiate în funcție de consum” se exclud;

74. La articolul 99,

alineatul (1) se completează la sfârșit cu următoarele fraze: „La elaborarea metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, Agenția respectă principiile stabilite în prezenta lege și în Codul rețelelor de gaze naturale..”;

la alineatul (3), litera a)

la prima liniuță, după cuvintele „aferele procurării” se completează cu cuvântul „volumele”;

la a treia liniuță, cuvintele „de personal” se substituie cu cuvintele „aferele retribuirii muncii”;

a patra liniuță se expune în următoarea redacție: „cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a immobilizărilor necorporale, calculate de la costul de intrare la data dării în exploatare și costurile ulterioare capitalizate aprobate de

către Agenție, asigurându-se că valoarea acestora va fi recuperată prin preț, tarif reglementat doar o singură dată”;

după a șasea liniuță, se completează cu o liniuță nouă în următoarea redacție:

„- cheltuielile justificate ale furnizorului pentru asigurarea stocurilor de gaze naturale, inclusiv eventuale costuri financiare;”

la a noua liniuță după textul „tarifelor și a prețurilor reglementate” se completează cu textul „(componenta de corectare a venitului reglementat)”.

la alineatul (3), litera d) se modifică după cum urmează:

„d) modul de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport, de distribuție a gazelor naturale, reieșind din volumele gazelor naturale injectate în rețelele de transport, de distribuție a gazelor naturale;”

după alineatul (3) se completează cu un alineatul (3¹) care va avea următorul conținut:

„(3¹) La determinarea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, admise în scopuri tarifare, indicate la alin. (3), liniuța 4, nu se ia în considerație valoarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi, valoarea altor active finanțate de către terți, inclusiv de către consumatori, precum și modificarea costului de intrare a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, rezultată în urma reevaluării acestora sau prin aplicarea unui alt procedeu decât prin prisma costurilor ulterioare capitalizate, aprobate de către Agenție.”

La alineatul (5) cuvintele „aplicare a tarifului reglementat” se substituie cu cuvintele „aplicare a tarifelor reglementate” iar după cuvintele „în raport cu punctele de intrare și de ieșire” se completează cu textul „, modul de determinare a prețurilor de referință și să reflecte inclusiv principiile stabilite în articolul 99¹”;

75. După articolul 99 se completează cu două articole noi – articolul 99¹ și articolul 99², care vor avea următorul cuprins:

„Articolul 99¹. Tarifele armonizate de intrare/ieșire

(1) În scopul determinării tarifelor armonizate de intrare/ieșire pentru serviciul de transport al gazelor naturale se consideră că rețelele de transport al gazelor naturale formează un sistem unic de intrare/ ieșire, pentru tot teritoriul Republicii Moldova, în cadrul căruia fiecare operator al sistemului de transport, titular al licenței pentru transportul gazelor naturale, este responsabil de rețelele pe care le exploatează.

(2) Tariful armonizat pentru serviciul de transport, la punctele de intrare și de ieșire în/din sistemul unic de intrare/ieșire se determină în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, aprobată de Agenție în conformitate cu principiile stabilite în prezenta Lege.

(3) Prețurile de referință se calculează în baza metodei de calcul a prețurilor de referință, care este parte a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a

tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale. În cazul în care se organizează licitații, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de preț de rezervă pentru produsele de capacitate standard anuală pentru capacitate fermă și ca bază pentru stabilirea prețurilor de rezervă pentru produsele de capacitate standard neanuală pentru capacitate fermă și pentru produsele de capacitate standard pentru capacitate întreruptibilă. În cazul în care nu se recurge la organizarea de licitații pentru alocarea capacităților, prețul de referință urmează a fi utilizat în calitate de tarif armonizat pentru serviciul de transport pentru produsul de capacitate respectiv.

(4) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, se aplică aceeași metodă de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport, care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire. Agenția este în drept să aplice metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate sau o altă metodă de calcul care întrunește cerințele și principiile stabilite în prezenta Lege și în Codul rețelelor de gaze naturale. Dacă Agenția decide cu privire la aplicarea unei alte metode de calcul decât metoda de stabilire a prețului de referință în funcție de distanța medie ponderată bazată pe capacitate, aceasta din urmă trebuie să servească drept scenariu de referință pentru comparație cu metoda de calcul propusă.

(6) Pentru determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția stabilește veniturile reglementate pentru fiecare operator al sistemului de transport, care urmează a fi recuperate prin tarifele respective, în baza metodei costului reglementat al serviciului prestat (regim tarifar fără plafonarea prețului). Veniturile reglementate respective urmează a fi stabilite reieșind din baza reglementată a activelor, care se calculează separat pentru fiecare operator al sistemului de transport, precum și din costurile de întreținere și exploatare. Baza reglementată a activelor pentru fiecare operator al sistemului de transport trebuie să includă, fără a se limita, costurile capitale constituite din amortizarea activelor și rentabilitatea mijloacelor fixe, costurile de investiție realizate de operatorul sistemului de transport în conformitate cu planul de investiții stabilit în art. 42.

(7) La stabilirea tarifelor armonizate de intrare/ieșire și la reconcilierea veniturilor, Agenția aplică următoarele principii:

a) recuperarea parțială sau recuperarea în exces a venitului aferent serviciilor de transport trebuie redusă la minimum, luând în considerație în modul corespunzător investițiile necesare;

b) nivelul tarifelor pentru serviciul de transport trebuie să asigure recuperarea la timp de către operatorul sistemului de transport a venitului aferent serviciilor de transport;

c) evitarea, în măsura posibilităților, a diferențelor semnificative între nivelul tarifelor pentru serviciul de transport aplicabile pentru două perioade tarifare consecutive.

(8) La determinarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire, Agenția va lua în considerare inclusiv capacitățile estimate a fi rezervate în fiecare din punctele de intrare/de ieșire stabilite, cantitățile estimate a fi transportate, cantitățile înregistrate în perioada precedentă, alți parametri necesari a fi luați în calcul în funcție de metoda de stabilire a prețurilor de referință utilizată în conformitate cu prevederile alin. (4) din prezentul articol.

(9) În conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, la aplicarea metodei de stabilire a prețurilor de referință la punctele de intrare/de ieșire, Agenția este în drept să utilizeze una sau mai multe din următoarele metode de ajustare la punctele de intrare/ieșire:

a) efectuarea de către Agenție a unei evaluări comparative, prin care prețurile de referință dintr-un anumit punct de intrare sau de ieșire sunt ajustate astfel încât valorile rezultate să atingă nivelul competitiv al prețurilor de referință;

b) efectuarea de către Agenție a unei egalizări, prin care același preț de referință se aplică la unele puncte sau la toate punctele dintr-un grup omogen de puncte;

c) efectuarea de către Agenție a unei redimensionări, prin care prețurile de referință din toate punctele de intrare sau din toate punctele de ieșire ori din ambele tipuri de puncte să fie ajustate prin înmulțirea valorilor acestora cu o constantă, sau prin adunarea sau scăderea unei constante din valorile acestora.

(10) O serie de factori determinanți pot servi ca teme pentru luarea deciziei de utilizare a metodei de ajustare prin egalizare stabilită la alin. (9), lit. b), inclusiv, dar fără a se limita:

a) necesitatea evitării subvențiilor încrucișate, în special în ceea ce privește utilizarea intra-zonală și inter-zonală;

b) încurajarea utilizării activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

c) consolidarea stabilității prețurilor și a fluxurilor;

d) stimularea concurenței pe piața angro și pe piața cu amănuntul;

e) asigurarea simplității și a transparenței la stabilirea tarifelor;

f) evitarea diferențelor de preț în cadrul grupurilor omogene de puncte.

Articolul 99². Reconcilierea veniturilor. Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport

(1) Diferențele dintre veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de transport și veniturile obținute efectiv în aceeași perioadă de timp se reconciliază cu respectarea principiilor stabilite în prezentul articol și în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(2) Veniturile nerecuperate în cazul recuperării parțiale și veniturile suplimentare obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport se determină ca diferența dintre venitul efectiv obținut urmare a

prestării serviciului de transport și venitul reglementat aferent serviciului de transport.

a) în cazul în care diferența respectivă este pozitivă, aceasta indică recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport (excedent tarifar);

b) în cazul în care diferența respectivă este negativă, aceasta indică recuperarea parțială a venitului aferent serviciului de transport (deficit tarifar).

(3) La determinarea veniturilor nerecuperate în cazul recuperării parțiale și a veniturile suplimentare obținute în cazul recuperării în exces a venitului aferent serviciului de transport se iau în considerare compensațiile achitate în cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport.

(4) În legătură cu reconcilierea veniturilor, fiecare operator al sistemului de transport utilizează un singur cont de regularizare în care înregistrează informații privind venitul reglementat aferent serviciului de transport, venitul real obținut urmare a prestării serviciului de transport, recuperarea parțială sau recuperarea în exces a venitului aferent serviciului de transport pe parcursul unei perioade tarifare, alte informații, precum diferența dintre valoarea anticipată și cea reală a componentelor de cost.

(5) Scopul reconcilierii contului de regularizare este de a rambursa operatorului sistemului de transport veniturile nerecuperate în cazul recuperării parțiale și de a returna utilizatorilor de sistem veniturile suplimentare obținute de operatorul sistemului de transport în cazul recuperării în exces. Agenția stabilește, în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, perioada de timp pentru care se efectuează reconcilierea contului de regularizare.

(6) În contextul aplicării aceleiași metode de stabilire a prețurilor de referință în comun pentru toți operatorii sistemelor de transport, care exploatează rețelele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire, se instituie mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de transport. În cadrul mecanismului de compensare, un operator al sistemului de transport este obligat să achite altui operator al sistemului de transport o compensație aprobată de Agenție. Metoda de determinare a compensației, modul, termenele și periodicitatea de achitare a compensației, modul de ajustare a compensației se stabilesc în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale.

(7) Cheltuielile aferente achitării compensației se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal.

(8) Agenția monitorizează implementarea mecanismului de compensare, inclusiv executarea de către operatorii sistemelor de transport a obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, stabilite în prezentul articol, în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale și în hotărârile adoptate de Agenție. Agenția monitorizează colectarea veniturilor de către operatorii sistemelor de

transport și ajustează compensația din oficiu sau la cererea unuia din operatorii sistemelor de transport.

(9) Operatorul sistemului de transport care nu primește în termenul și în mărimea stabilită compensația stabilită de Agenție, este în drept să notifice Agenția cu privire la acest fapt și să solicite sancționarea operatorului sistemului de transport care nu și-a îndeplinit obligația de plată a compensației. Pentru neplata, întârzierea plății compensației sau achitarea incompletă a acesteia de către operatorul sistemului de transport, Agenția aplică sancțiune financiară în conformitate cu art. 113, alin. (2), lit. f) din prezenta lege.

(10) Operatorii sistemelor de transport elaborează și prezintă Agenției rapoarte trimestriale cu privire la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în cadrul mecanismului de compensare, în care reflectă inclusiv informații cu privire la eventualele întârzieri la plata compensației, achitarea integrală sau parțială a compensației, veniturile colectate.”

76. La articolul 100, după alineatul (4) se completează cu un nou alineat – alineatul (4¹), care va avea următorul cuprins:

„(4¹) Prețurile și tarifele aprobate de Agenție se ajustează în cazurile și modul stabilite în metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate, la cererea scrisă a întreprinderii de gaze naturale respective sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor, a tarifelor reglementate. Întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate.”.

77. La articolul 103,

- La alineatul (1), în a doua frază, cuvintele „funcțiile participanților la piața gazelor” se substituie cu cuvintele „funcțiile autorităților de resort, a întreprinderilor de gaze” iar cuvintele „activităților pe piața gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „activităților în sectorul gazelor naturale”;

- Alineatul (2) se modifică după cum urmează:

„Asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale este de competența partajată a Agenției și a Guvernului, conform competențelor instituționale ale acestora și ale prevederilor prezentei Legi, precum și a întreprinderilor de gaze naturale și implică stabilirea și monitorizarea realizării măsurilor preventive și de urgență necesare pentru prevenirea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și pentru lichidarea, atenuarea consecințelor situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale”.

- După alineatul (2) se completează cu un două alineate noi – alineatul (2¹) și (2²), în următoarea redacție:

„(2¹) Guvernul aprobă Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, componenta Comisiei pentru situații excepționale și îndeplinește

alte atribuții stabilite în prezenta lege și Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

(2²) Agenția contribuie la asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale și îndeplinește atribuțiile stabilite prin prezenta lege, inclusiv întreprinde acțiunile stabilite în prezentul Capitol în legătură cu prevenirea și gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale. În virtutea atribuțiilor pe care le îndeplinește, Agenția contribuie la elaborarea măsurilor destinate asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale și colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.

La alineatul (4), textul „funcțiile participanților la piața gazelor naturale, stabilește standardele minime de siguranță în aprovizionarea” se substituie cu textul „funcțiile întreprinderilor de gaze naturale, stabilește standardele privind infrastructura și privind aprovizionarea”;

78. La articolul 104,

La alineatul (1) cuvintele „în colaborare cu Comisia pentru situații excepționale” se exclude. Alineatul (1) se completează cu o propoziție care va avea următorul cuprins: ”Planul de acțiuni cuprinde două părți Planul de acțiuni preventive și Planul de urgență.”;

La alin. (2), lit. b) cuvintele ”cu organul central de specialitate” se substituie cu cuvintele ”cu Agenția, cu organul central de specialitate”.

La alineatul (5), litera b), cuvintele „aprobate de Guvern” se exclud.

79. La articolul 105,

După alineatul (3) se completează cu un nou alineat – alineatul (3¹) în următoarea redacție:

„(3¹) În cazul constatării de către Comisia pentru situații excepționale a existenței unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, toate acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către întreprinderile de gaze naturale, în special de către operatorii sistemelor de transport, de alți participanți la piața gazelor naturale, precum și acțiunile Agenției, ale organelor sau autorităților administrației publice centrale, ale altor autorități publice în legătură cu apariția unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, se coordonează de către Comisia pentru situații excepționale, în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și Planul de urgență.”

Alineatul (5) se expune în următoarea redacție:

„(5) Pe perioada existenței situației excepționale în sectorul gazelor naturale, Planul de urgență este documentul operativ de lucru al Comisiei pentru situații excepționale, precum și al întreprinderilor de gaze naturale, al altor participanți la piața gazelor naturale, al Agenției, al organelor sau autorităților administrației publice centrale sau al autorităților publice. Măsurile stabilite în Planul de acțiuni, deciziile Comisiei pentru situații excepționale sînt obligatorii și

prevalează în raport cu prevederile contractuale și cu actele normative în domeniu.”

După alineatul (5) se completează cu un nou alineat – alineatul (5¹) în următoarea redacție:

„(5¹) Pe perioada existenței situației excepționale, întreprinderile de gaze naturale nu sunt în drept să se eschiveze de la îndeplinirea obligațiilor ce le revin în conformitate cu legea și contractele încheiate, cu condiția că acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru situații excepționale.”

După alineatul (6) se completează cu un nou alineat – alineatul (6¹) în următoarea redacție:

„(6¹) Schimbul de informații dintre Comisia pentru situații excepționale și organele centrale de specialitate ale administrației publice, Agenție, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale și alte instituții, respectiv, dintre Comisia pentru situații excepționale și operatorul sistemului de transport desemnat se efectuează în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”

80. După articolul 105 se completează cu două articole noi – articolul 105¹ și articolul 105² în următoarea redacție:

„**Articolul 105¹.** Competențele specifice ale Comisiei pentru situații excepționale la gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale

(1) În legătură cu gestionarea situațiilor excepționale, Comisia pentru situații excepționale îndeplinește următoarele atribuții:

- a) examinează sesizările privind apariția unei situații excepționale;
- b) preia, în cazul constatării situației excepționale, atribuțiile privind gestionarea situației excepționale în special, atribuțiile privind coordonarea acțiunilor care urmează să fie întreprinse, în conformitate cu Planul de urgență, de către organul central de specialitate, de către Agenție, de către alte organe sau autorități ale administrației publice centrale, de către alte autorități publice, de către întreprinderile de gaze naturale, precum și de către alți participanți la piața gazelor naturale;
- c) adoptă decizii cu privire la aplicarea unor măsuri excepționale necesare pentru gestionarea situației excepționale, inclusiv pentru înlăturarea sau minimizarea consecințele situației excepționale în sectorul gazelor naturale;
- d) în funcție de gravitatea situației create în legătură cu limitarea, întreruperea aprovizionării cu gaze naturale și de caracterul măsurilor ce urmează să fie adoptate pentru gestionarea situației create, prezintă Guvernului un raport privind declararea stării de urgență în conformitate cu art. 17- 19 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război;
- e) analizează caracterul, cauzele și consecințele situațiilor excepționale, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor protejați, eficacitatea măsurilor întreprinse pentru lichidarea

consecințelor situațiilor excepționale, precum și analizează alte informații relevante;

f) alte atribuții stabilite în prezenta lege, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu, de război, în Regulamentul Comisiei pentru situații excepționale și Regulamentul și Planul de acțiuni pentru situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.

(2) La gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale, deciziile Comisiei pentru situații excepționale pot viza atât întreprinderile din sectorul gazelor naturale, precum și întreprinderile din alte sectoare, inclusiv sectorul electroenergetic, sectorul termoenergetic, sectorul telecomunicațiilor.

Articolul 105². Competențele specifice ale Agenției în legătură cu situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale:

La survenirea unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale Agenția exercită următoarele atribuții:

a) impune obligații de serviciu public întreprinderilor de gaze naturale în conformitate cu art. 11, alin. (3), lit. a) și monitorizează respectarea acestora;

b) suspendă, în conformitate cu art. 16, alin. (3) licența titularului de licență care nu se conformează deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, deciziilor și hotărârilor Agenției și desemnează alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată;

c) aprobă tarife, prețuri reglementate în condițiile stabilite la art. 9, alin. (6¹) din prezenta lege;

d) monitorizează respectarea de către titularii de licențe a deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, inclusiv executarea contractelor încheiate, întreprinderea altor acțiuni în conformitate cu deciziile Comisiei pentru Situații excepționale și, conform atribuțiilor stabilite prin lege, întreprinde acțiunile necesare pentru a asigura respectarea și implementarea corespunzătoare a măsurilor respective de către titularii de licențe;

e) exercită alte atribuții care îi revin în conformitate cu Legea în măsura în care acestea nu contravin dispozițiilor Comisiei pentru situații excepționale.”

81. La articolul 107, alineat (2)

În prima frază, textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și” se exclude;

În a doua frază, după textul „Raportul menționat se prezintă” se completează cu textul „Guvernului și”.

82. După articolul (108) se completează cu două articole noi – articolul 108¹ și articolul 108² în următoarea redacție:

„**Articolul 108¹.** Stocarea gazelor naturale

(1) Furnizorii de ultimă opțiune desemnați în conformitate cu Articolul 90 sunt obligați să asigure stocarea gazelor naturale într-o țară vecină într-o cantitate suficientă pentru acoperirea consumului de gaze naturale pe parcursul a două luni de iarnă.

(2) Agenția stabilește cantitatea de gaze naturale de stocat în conformitate cu alin.(1) precum și eșalonarea în timp a stocării și actualizează la necesitate aceste date. În cazul în care sunt desemnați mai mulți furnizori de ultimă opțiune, cantitatea de stocat se împarte proporțional cotelor de piață ale furnizorilor respectivi.

(3) În cazul în care un furnizor de ultimă opțiune nu a realizat stocarea anuală stabilită conform alin.(2) al prezentului articol până la data de 31 august a fiecărui an, Agenția amendează furnizorul de ultimă instanță cu 20 % din valoarea gazului neachiziționat la prețul mediu de achiziție a gazului natural din anul precedent.

(4) Costul gazelor naturale stocate va fi luat în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate ale furnizorului în momentul extracției și utilizării acestora.

(5) Costurile de stocare și costurile bancare justificate pentru achiziționarea gazelor stocate se iau în considerare la stabilirea prețurilor reglementate ale furnizorului respectiv pe baza documentelor confirmative, la data prezentării acestor costuri Agenției.

(6) Cantitatea de gaze naturale stocate poate fi utilizată total sau parțial și de către furnizorul care o deține, în baza deciziei proprii, în vederea reducerii costurilor cu achiziția gazelor naturale în cazul unor costuri mari ale gazelor naturale pe piețele internaționale sau pentru soluționarea dezechilibrelor consumatorilor proprii, cu condiția să dețină contract stabil și asigurator de achiziție gaze pentru cel puțin șase luni de consum. În acest caz, refacerea cantităților de gaze naturale stocate se realizează până la următoarea dată calendaristică de 31 august. Despre aceasta furnizorul informează Agenția și Guvernul.

(7) Cantitatea de gaze naturale stocate poate fi utilizată total sau parțial prin decizie a Comisiei pentru situații excepționale.”

Articolul 108². Obligația de serviciu public privind stocarea gazelor
„Articolul 108². Obligația de serviciu public privind stocarea gazelor

(1) Guvernul poate stabili o obligație de serviciu public pentru un trader de gaze naturale sau pentru un furnizor de gaze naturale care să asigure stocarea gazelor naturale în conformitate cu Art.11 alin.(2) litera c), cu asigurarea resurselor financiare necesare.

(2) Cantitatea de gaze naturale stocată în conformitate cu alin. (1) se utilizează prin decizie a Comisiei pentru situații excepționale sau prin Hotărâre a Guvernului.”

83. La articolul 110, alineat (4), în prima frază, textul „acesta achită” se substituie cu textul „furnizorul achită”.

84. La articolul 111

Alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

„(2) În caz de dezacord cu răspunsul întreprinderii de gaze naturale ori dacă nu a primit, în termenul stabilit în actele normative de reglementare ale ANRE,

răspuns la cererea adresată întreprinderii de gaze naturale, consumatorul final, utilizatorul de sistem este în drept să se adreseze în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului survenit.”

La alineatul (3), textul „Legea cu privire la petiționare” se substituie cu textul „Codul administrativ nr. 116/2018” iar textul „prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000” se substituie cu textul „stabilite în Codul administrativ nr. 116/2018”.

85. La articolul 112

La alineatul (1), după cuvintele „întreprinderile de gaze naturale” se completează cu textul „, întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art. 63 și art. 64 din prezenta lege”;

La alineatul (2), după cuvintele „de către întreprinderile de gaze naturale” se completează cu textul „, de către întreprinderile care dețin autorizații emise în conformitate cu art. 63 și art. 64 din prezenta lege”;

La alineatul (3) după textul ”la art. 113” se substituie textul ”la art. 113 - 113²”.

După alineatul (3) se completează cu un nou alineat – alineatul (4) în următoarea redacție:

„(4) Alte persoanele fizice și juridice poartă răspundere pentru încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale.. Persoana care s-a conectat neautorizat la rețelele de gaze naturale sau care s-a conectat ilegal la instalația de utilizare a unui consumator final de gaze naturale achită operatorului de sistem la rețelele cărui s-a conectat, sau consumatorului final la a cărui instalație s-a conectat contravaloarea gazelor naturale consumate, care se determină conform sistemului paușal.”

86. Articolul 113 se expune în următoarea redacție:

„**Articolul 113.** Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale

(1) Agenția aplică, prin hotărîre, sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

a) refuzul repetat al titularului de licență de a prezenta informațiile și rapoartele solicitate de Agenție sau prezentarea repetată a informațiilor incomplete sau eronate;

b) refuzul repetat al titularului de licență de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;

c) refuzul repetat al titularului de licență de a executa hotărârile și deciziile Agenției, cu excepția hotărârilor aprobate de Agenție în conformitate cu art. 13, alin. (8) și alin. (9), art. 34, art. 37, alin. (7), art. 45 și art. 65, alin. (3);

d) nerespectarea obligației de a se înregistra în Registrul participanților la piața angro sau a obligației de a notifica Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare.

e) neprezentarea în termenul stabilit la articolul 85, alineat (9) a contractului de achiziție gaze naturale.

(2) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

a) neexecutarea obligațiilor prescrise de Agenție, ceea ce a condus la consecințele menționate la art.16, alin.(3);

b) încălcarea de către titularul de licență a deciziilor Comisiei pentru situații excepționale, a deciziilor și hotărârilor Agenției emise în situații excepționale în sectorul gazelor naturale;

c) neexecutarea, în termenele stabilite, a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art. 13, alin. (8) și alin. (9);

d) împiedicarea de către operatorul de sistem, de către furnizor de a exercita dreptul de schimbare a furnizorului;

e) neexecutarea de către operatorul sistemului de distribuție închis a hotărârii adoptate de Agenție în conformitate cu art. 65, alin. (3);

f) neplata, plata cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de transport a compensației stabilite la articolul 99², alin. (9).

(3) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de până la 10% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licență pentru:

a) nerespectarea obligațiilor privind realizarea separării legale și/sau contabile a activităților reglementate din sectorul gazelor naturale;

b) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărârilor Agenției aprobate în scopul înlăturării încălcărilor constatate în acest sens;

c) nerespectarea de către operatorul sistemului de transport a hotărârilor Agenției, adoptate în conformitate cu art. 37, alin.(7);

d) nerespectarea de către operatorul sistemului de distribuție a obligațiilor aferente asigurării independenței sale în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală și/sau a hotărârilor Agenției aprobate în scopul înlăturării încălcărilor constatate în acest sens.

(4) La determinarea mărimii sancțiunilor financiare stabilite în prezentul articol, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența;

b) existența încălcărilor anterioare

(5) Pentru nerespectarea de către titularii de licențe a obligației de stocare a gazelor naturale, în condițiile stabilite în prezenta lege, Agenția aplică prin hotărâre, sancțiune în mărime de 20 % din valoarea gazului neachiziționat la prețul mediu de achiziție a gazului natural din anul precedent. ”.

87. După articolul (113) se completează cu două articole noi – articolul 113¹ și articolul 113² în următoarea redacție:

„Articolul 113¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale

(1) Pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor, stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, Agenția este în drept să aplice, cumulativ sau separat, următoarele sancțiuni:

- a) declarația de nerespectare;
- b) avertismentul sau avertismentul public;
- c) impunerea de restricții sau interzicerea întreprinderii acțiunilor care contravin prevederilor capitolului XIII;
- d) sancțiunea financiară stabilită la art. 113²;
- e) aprobarea unei hotărâri privind retragerea licenței deținute de participantul la piața gazelor naturale, cu adresarea în decurs de 3 zile lucrătoare în instanța de judecată competentă pentru a valida retragerea licenței, în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Codul de Procedură Civilă;

f) anunțarea publică a declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate, cu excepția cazului în care acestea nu pot fi făcute publice pe motivul existenței unui interes public conflictual prevalent sau a unui alt motiv cu caracter sensibil. În măsura posibilităților, pentru a atenua posibilele efecte ale publicării declarației de nerespectare și a sancțiunii aplicate asupra potențialului interesul public, Agenția este în drept să publice părți anonimizate ale hotărârii în cauză.

(2) La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe:

- a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența,
- b) profiturile acumulate și/sau pierderea sau alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piețele angro;
- c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a întreprinderii de gaze naturale respective în rezultatul nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁴ din prezenta lege;
- d) existența încălcărilor anterioare.

(3) Agenția aprobă prin hotărâre criteriile utilizate pentru stabilirea sancțiunilor specifice și pentru cuantificarea sancțiunilor financiare.

(4) Părțile terțe sunt în drept să solicite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate de către participanții la piața gazelor naturale care au încălcat una sau mai multe cerințe stabilite la 97¹ – 97⁴ din prezenta lege, în condițiile stabilite în Codul civil al Republicii Moldova.

Articolul 113². Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale

(1) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale, în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni financiare în mărime de până la 1%

din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁵, manifestată prin:

a) refuzul de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilit de Agenție;

b) refuzul participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea Agenției în efectuarea acestora.

(2) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro de gaze naturale funcționale în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 3% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața gazelor naturale obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁵, manifestată prin:

a) nepublicarea informațiilor privilegiate în termenele și modul stabilite la art. 97², alin. (1);

b) divulgarea informațiilor privilegiate unei alte persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau a funcțiilor de serviciu;

c) nerespectarea obligațiilor de prezentare a informațiilor solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv la realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor.

(3) Până la aprobarea unei hotărâri prin care se stabilește instituirea unei piețe angro a gazelor naturale funcționale în conformitate cu prevederile alin. (5) din prezentul articol, Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 5% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor de gaze naturale pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art. 97¹ – 97⁵ din prezenta lege, manifestată prin:

a) utilizarea informațiilor privilegiate pentru a dobândi sau înstrăina, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză;

b) refuzul repetat de a publica informațiile privilegiate în termenele și modul stabilit de Agenție;

c) refuzul repetat de a prezenta informațiile solicitate de Agenție în legătură cu exercitarea atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale, a participanților la piața gazelor naturale, inclusiv la realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor;

d) refuzul repetat al participantului la piața gazelor naturale de a permite efectuarea controalelor și a inspecțiilor dispuse de către Agenție în contextul exercitării atribuțiilor ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale sau obstrucționarea repetată a Agenției în efectuarea acestora;

e) tentativa de manipulare a pieței;

f) manipularea pieței.

(4) În cazul nerespectării sau al încălcării obligațiilor stabilite la art. 97¹ - 97⁵, ceea ce a condus sau a contribuit la consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a unei întreprinderi de gaze naturale existente, sancțiunile care pot fi aplicate conform alin. (1) se majorează până la 3% din cifra de afaceri anuală, sancțiunile financiare care pot fi aplicate conform alin. (2) se majorează până la 5% din cifra de afaceri anuală, iar sancțiunile financiare care pot fi aplicate conform alin. (3) se majorează până la 10% din cifra de afaceri anuală a întreprinderii de gaze naturale. ”

88. La articolul 114

Alineatul (1) se exclude.

La alineatul (2) cuvântul „final” se exclude;

Alineatul (11) se modifică după cum urmează:

„(11) Operatorii sistemelor de distribuție, care sunt parte a unei întreprinderi de gaze naturale integrate pe verticală și care deserveșc un număr mai mare de 100 000 de consumatori finali ale căror instalații de gaze naturale sînt racordate la rețelele de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție respectivi, sînt obligați, în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să finalizeze separarea funcțională, legală și contabilă în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege. Sunt exonerati de obligația privind separarea funcțională și legală operatorii sistemelor de distribuție, care deserveșc un număr mai mic de 100 000 consumatori finali sau care nu fac parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală.”

La alineatul (12), cuvântul „acționarilor” se substituie cu cuvântul „asociaților”;

la alineatul (19) cuvintele ”Regulile gazelor naturale” se substituie cu cuvintele ”Regulile pieței gazelor naturale”.

Art. II. – Legea cu privire la energetică, nr. 174/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364-370, art. 620), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5, la alineatul (1), lit. i) se exclude;

2. La articolul 11, alin. (3), lit. b) cuvintele ”furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare” se substituie cu cuvintele ”vînzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”;

3. la articolul 12, alineatul (1) se completează după lit. g) cu o literă nouă, lit. g¹) în următoarea redacție:

4. ”g¹) contribuie la securitatea energetică a statului, conform competenței stabilite prin prezenta lege și legile sectoriale;”

5. La articolul 13,

6. la alineatul (1) după lit. a) se completează cu o literă nouă, litera a¹), care va avea următorul cuprins:

”a¹) inițiază investigații în conformitate cu prezenta lege și legile sectoriale, precum și întreprinde măsurile necesare în limitele competențelor sale stabilite prin lege;”;

7. După articolul 14 se introduce un articol nou, articolul 14¹, care va avea următorul cuprins:

”**Articolul 14¹**. Atribuțiile Agenției la realizarea investigațiilor

(1) Agenția este în drept să inițieze investigații din oficiu sau la recepționarea unei reclamații în cazul în care constată existența unor circumstanțe care indică faptul că o persoană încalcă sau nu respectă cerințele stabilite în prezenta lege sau în legile sectoriale. Investigațiile se realizează în conformitate cu prezenta lege, legile sectoriale și Codul Administrativ nr. 116/2018.

(2) Hotărârea cu privire la inițierea unei investigații se aprobă de Consiliul de Administrație în conformitate cu prezenta Lege și cu legile sectoriale și se contestă în instanța de judecată odată cu fondul cauzei. La aprobarea hotărârii cu privire la inițierea unei investigații, Consiliul de Administrație desemnează un angajat al Agenției, care deține funcție de șef de subdiviziune, în calitate de persoană responsabilă de realizarea investigației.

(3) În cadrul investigației, Agenția este în drept:

a) să solicite unei persoane să prezinte informații sau documente necesare relevante pentru investigație, inclusiv documente scrise, documente în format electronic;

b) să solicite persoanelor care pot oferi informații relevante în legătură cu investigația desfășurată, să răspundă la întrebări legate de investigație și, la necesitate, să acorde asistență în legătură cu investigația respectivă;

c) să solicite unui expert să întocmească un raport de expertiză în legătură cu o problemă ce ține de investigație;

d) în baza delegației de control emisă de către directorul general, să efectueze controale neplanificate la fața locului, la sediul persoanei supuse controlului. Controalele respective se desfășoară cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta Lege, în legile sectoriale și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. În caz de conflict între prezenta lege și Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, prezenta Lege și legile sectoriale prevalează;

e) să exercite alte drepturi și atribuții stabilite în prezenta Lege, în legile sectoriale și în Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, în măsura în care acestea nu intră în conflict cu prezenta lege și legile sectoriale sau dacă prezenta lege sau legile sectoriale nu stabilesc altfel;

f) să colecteze alte probe admise conform Codului administrativ nr. 116/2018.

(4) La efectuarea controalelor pe piețele de energie, Agenția este în drept să solicite sprijinul Consiliului Concurenței în legătură cu probleme de competență comună sau în cazul în care aceleași circumstanțe pot declanșa încălcarea sau nerespectarea actelor normative care reglementează domeniul concurenței. În

acest caz, Agenția poate conveni cu privire la organizarea de controale comune cu Consiliul Concurenței.

(5) Orice acțiune întreprinsă de Agenție în temeiul prezentului articol trebuie să corespundă principiului proporționalității.”

8. La articolul 15,

- alineatul (2) se completează la început cu cuvintele ”Sub rezerva prevederilor alineatelor (13) – (16),” și în continuare după text;

- la alineatul (12) cuvintele ”Legea contenciosului administrativ nr.793/2000” se substituie cu cuvintele ”Codul Administrativ nr. 116/2018”;

9. - după alineatul (12) se introduc 3 alineate noi, în următoarea redacție:

” (13) Prin derogare de la prevederile alineatului (3), controlul neplanificat la fața locului se efectuează în baza delegației de control emisă de către directorul general, în care se specifică scopul, motivele și amploarea controlului, perioada de timp în care se efectuează controlul și durata acestuia, sancțiunile în caz de încălcare. Directorul general emite o delegație de control pentru efectuarea controlului la fața locului numai în cazul în care există motive rezonabile să suspecteze că:

a) o persoană căreia i-a fost impusă obligația de a prezenta informații nu a reușit (integral sau parțial) să execute obligația respectivă;

b) la locul specificat în delegația de control există informații sau documente relevante pentru investigație;

c) documentul sau informațiile la care se referă aceasta ar fi eliminate, modificate, ascunse sau distruse sau nu ar putea fi accesate în alt mod.

(14) La sosirea la sediul persoanei supuse controlului, reprezentanții Agenției trebuie să prezinte delegația de control, să informeze persoana supusă controlului cu privire la drepturile și obligațiile sale și, de asemenea, să acorde o perioadă de timp rezonabilă pentru ca proprietarul, chiriașul sau reprezentantul acestuia să fie prezenți. Orice persoană care obstrucționează în mod intenționat exercitarea drepturilor Agenției în baza unei delegații de control poartă răspundere în conformitate cu Codul Contravențional și/sau poate fi sancționată în conformitate cu prevederile legilor sectoriale.

(15) Persoana supusă controlului este în drept să conteste în instanța de judecată procesul-verbal de control în conformitate cu Codul Administrativ nr. 116/2018. Delegația de control și decizia de prelungire a duratei controlului se contestă în instanța de judecată odată cu procesul-verbal de control. Controlul judiciar efectuat de către instanța de judecată vizează aspecte de fapt și de drept. Inițierea acțiunii în instanță nu are efect suspensiv automat, cu excepția cazului în care instanța de judecată decide altfel.”;

10. Articolul 16,

- alineatul (6) se completează la început cu cuvintele ” Cu excepțiile stabilite în legile sectoriale,”;

- după alineatul (6) se introduce un alineat nou, alineatul (6¹), cu următorul conținut:

”(6¹) În cazul situațiilor excepționale constatate în modul stabilit prin lege, proiectele de decizii, hotărâri urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea principiilor stabilite în prezentul articol. Argumentarea necesității de a adopta decizia, hotărârea în regim de urgență fără respectarea procedurii de consultare se aduce la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web oficială a Agenției, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz.”;

- la alineatul (10) cuvintele ”Legea contenciosului administrativ nr.793/2000”, ”Legii contenciosului administrativ nr.793/2000” se substituie cu cuvintele ”Codul Administrativ nr. 116/2018”, ”Codului Administrativ nr. 116/2018”;

11. La articolul 17,

alineatul (2) se modifică după cum urmează:

”(2) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției examinează proiectul actului normativ de reglementare al Agenției în termen de 10 de zile de la data primirii acestuia. În cazul în care proiectul este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenele pentru efectuarea expertizelor pot fi prelungite pînă la 30 de zile lucrătoare, cu informarea Agenției. Termenele respective nu pot fi prelungite dacă necesitatea elaborării actului normativ derivă dintr-un document de politici avînd un termen de executare restrîns” .

după alin. (2) se introduce un alineat nou, alineatul (2¹), cu următorul conținut:

”(2¹) La proiectul actului normativ care se prezintă pentru expertiză juridică se anexează proiectul hotărârii de aprobare, nota informativă, analiza impactului de reglementare, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul avizării și consultării publice și copiile avizelor primite. Avizul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției este consultativ.”.

12. Articolul 18,

- după alineatul (3) se introduce alineatul (3¹), în următoarea redacție:

”(3¹) La emiterea deciziilor în conformitate cu prezentul articol Agenția se conduce de prevederile prezentei legi, ale legilor sectoriale și ale Codului administrativ nr. 116/2018”;

- la alineatul (5) cuvintele ”Legea nr.190/1994 cu privire la petiționare” se substituie cu cuvintele ”Codul Administrativ nr. 116/2018”, iar cuvintele ”Legea contenciosului administrativ nr.793/2000” se substituie cu cuvintele ”Codul Administrativ nr. 116/2018”;

13. La articolul 19, alineat (3) cuvintele ”sanțiuni financiare în mărimea și în cazurile stabilite” se substituie cu cuvintele ”sanțiuni în cazurile stabilite”;

14. La articolul 20,

- în denumirea și în textul articolului, cu excepția alineatului (11), cuvântul ”financiare”, în toate formele gramaticale, se exclude;

- alineatul (1) se modifică după cum urmează:

”În modul și cazurile stabilite în legile sectoriale Consiliul de administrație aplică sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei, prin adoptarea de hotărâri, în cadrul ședințelor organizate în conformitate cu art. 16 și cu prezentul articol. Principiile stabilite în Codul Administrativ nr. 116/2018 în legătură cu emiterea actelor administrative individuale se aplică în măsura în care nu contravin prezentului articol.”;

- alineatul (7) se completează la sfârșit cu următoarea frază: ”Întreprinderii energetice i se garantează dreptul la participare efectivă la prezenta procedură de aplicare a sancțiunii, dreptul la accesul deplin la toate probele colectate de Agenție, precum și dreptul la contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale.”;

- la alineatul (9), ultima frază se modifică după cum urmează: ”Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul energiei și aplicarea sancțiunii se contestă în termenele și în condițiile stabilite în Codul Administrativ nr. 116/2018.”;

- la alineatul (13) cuvintele ”numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor financiare conform art. 95 din Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și conform art.113 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale” se substituie cu cuvintele ”numărul cazurilor de aplicare a sancțiunilor, inclusiv a sancțiunilor financiare stabilite în Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și în Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale”;

15. La articolul 24, alineat (2) cuvintele ” în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și” se exclud.

16. La articolul 27, alineat (1) cuvintele ”aprobate de Guvern” se substituie cu cuvintele ”aprobate în condițiile stabilite în legile sectoriale”;

17. La articolul 28,

- alineatul (1) se modifică după cum urmează:

”(1) Protecția obiectelor energetice care sunt incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice se efectuează în conformitate cu Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat de Guvern.”;

- alineatul 2 se abrogă.

Art. III. – În Nomenclatorul actelor permissive eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător din Anexa nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial, 2011, nr. 170-175, art. 494), cu modificările ulterioare, la Compartimentul I ” Actele permissive care fac parte din categoria licențelor”, poziția 26, cuvintele ”furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare” se substituie cu cuvintele

„desfășurarea activității de trading; vânzarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare”.

Art. IV. – Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În Partea Specială, Capitolul X „Infrațiuni Economice”, după art. 244¹ se introduc două articole noi, 244² și 244³, cu următorul cuprins:

„**Articolul 244².** Manipularea pe piața gazelor naturale

(1) Acțiunile de manipulare pe piața gazelor naturale prin cel puțin una din următoarele acțiuni, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari:

a) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice angro;

b) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro;

c) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro, care utilizează un instrument fictiv sau o altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;

d) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, în contextul în care persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false.

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale, cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni care au cauzat daune în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Articolul 244³. Utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate pe piața gazelor naturale

(1) Utilizarea de către orice persoană a informațiilor privilegiate cu intenția de a dobândi sau înstrăina, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice angro la care se referă informațiile în cauză, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale cu (sau fără) privarea de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Aceleași acțiuni urmate de dobîndirea sau înstrăinarea de produse energetice angro, care au cauzat daune în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1350 la 3350 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”.

Art. V. – În Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, Nr. 248-251 art. 699), cu modificările ulterioare, Partea Specială, Titlul I ”Urmărirea penală”, Capitolul IV „Pornirea urmăririi penale”, la articolul 276¹, alin. (1), în prima propoziție, după cifrele „244¹” se introduce textul „art. 244², art. 244³”.

Art. VI. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Licențele pentru furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, eliberate pînă la intrarea în vigoare prezentei legi de modificare vor fi valabile pînă la data expirării acestora, iar titularii licențelor respective trebuie să respecte obligațiile și beneficiază de drepturile aferente desfășurării activității de vânzare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare, stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și în alte acte normative în domeniu.

(2) În cazul în care documentele de certificare nu au fost depuse la Agenție în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția aplică art. 17 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale și desemnează provizoriu un alt operator de sistem de transport de gaze în Moldova. ca nou titular de licență. Noul titular de licență trebuie să respecte modelul de operator de sistem independent în conformitate cu articolele 26-28 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, privind exploatarea rețelei de transport deținută de întreprinderea integrată vertical din care face parte anteriorul titular de licență. În

acest caz, deținătorul de licență anterior, acționând în calitate de proprietar de rețea în conformitate cu cerințele articolului 28 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, va încheia un contract de închiriere cu noul titular de licență. Titularul de licență anterior poate, cu aprobarea Agenției, să furnizeze servicii specifice noului titular de licență, cum ar fi întreținerea rețelelor, contra unei remunerații. Prevederile financiare din ambele contracte fac obiectul aprobării de către Agenție. Noul titular de licență solicită în termen de maxim 30 zile certificarea conform modelului de operator de sistem independent.

(3) În cazul în care aceeași întreprindere îndeplinește rolul de operator de sistem de transport al tuturor rețelelor de transport din Republica Moldova, articolele 99¹ și 99² din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale nu se aplică.

(4) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei Legi de modificare, Agenția va aproba Regulamentul privind Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale și va institui Registrul participanților la piața angro, stabilit la articolul 94¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(5) Din motive de interes public major, precum asigurarea unui mecanism eficient de compensare între operatorii sistemelor de transport, pentru a evita efectele negative asupra veniturilor din prestarea serviciului de transport de către operatorii sistemelor de transport implicați, pentru a asigura recuperarea veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de transport, pentru a încuraja utilizarea activelor care contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale, Agenția implementează principiile și metoda de determinare a tarifelor armonizate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, stabilite la articolele 99¹ și 99² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și reconcilierea veniturilor din cadrul mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de transport, stabilit la articolul 99² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, luând în considerare investițiile în activele utilizate de către operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport, realizate în conformitate cu planurile de investiții ale acestora, dar încă neamortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare. În acest sens, Agenția aprobă și pune în aplicare toate metodologiile și actele normative de reglementare stabilite conform prevederilor articolelor 99¹ și 99² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, pentru a lua în considerație și a asigura recuperarea costurilor de investiții aferente conductei de transport a gazelor naturale Iași-Ungheni-Chișinău, ale căror costuri nu sunt încă amortizate la data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare.

(6) În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a prezentei Legi de modificare, Agenția va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu art. 99 – 99² din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

(7) La constatarea existenței premiselor pentru construcția depozitelor de stocare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova, Agenția inițiază procedura de elaborare a Regulamentului privind accesul la depozitele de stocare

și gestionarea congestiilor, a Metodologiei de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, precum și a Regulamentului privind depozitele de stocare.

(8) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale vor institui centre de deservire a consumatorilor finali și vor crea pagină electronică.

(9) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, furnizorii cu obligații de stocare gaze conform Articolul 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale vor prezenta Agenției spre aprobare planul de realizare a stocurilor de gaze naturale. Termenul maxim pentru realizarea stocurilor este de 4 ani.

(10) Sancțiunile prevăzute la art. 113 alin. (3) lit. b) din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 se vor aplica începând cu data de 1 ianuarie 2023.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Direcția politici în domeniul energetic.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

La gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale, care a survenit din cauza limitărilor în aprovizionarea cu gaze naturale din octombrie anul curent, au fost identificate o serie de prevederi ce urmează a fi modificate, completate pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la atribuțiile Comisiei pentru situații excepționale și a altor autorități de resort. Respectiv, Comisia pentru Situații Excepționale a dispus ca Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale să elaboreze o serie de prevederi de modificare a Legii cu privire la gazele naturale astfel încât în eventualitatea apariției unei noi crize în sectorul gazelor naturale, autoritățile implicate să fie pregătite și să intervină prompt pentru gestionarea crizei și atenuarea consecințelor, în beneficiul sectorului și respectiv a consumatorilor finali.

De menționat că Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale avea la examinare un Proiect de lege cu privire la modificarea și completarea Legii cu privire la gazele naturale, proiect elaborat cu asistența tehnică acordată de Banca Europeană pentru Construcții și Dezvoltare.

Proiectul respectiv a fost definitivat și completat cu prevederile aferente securității aprovizionării cu gazele naturale, iar obiectivele de bază sunt:

- crearea cadrului legislativ necesar pentru a asigura gestionarea eficace și intervenția promptă a autorităților de resort la prevenirea declanșării și gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale;

- transpunerea în legislația națională a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, în versiunea adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/01/MC-EnC;

- asigurarea transpunerii și a implementării corespunzătoare a Regulamentului UE nr. 2017/460 din martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind tarifele armonizate pentru transportul gazelor (în continuare – TAR NC);

- soluționarea unor probleme identificate pe parcursul implementării Legii cu privire la gazele naturale, inclusiv extinderea atribuțiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE) în sensul elaborării și aprobării actelor normative necesare pentru a asigura implementarea corespunzătoare a actelor obligatorii la nivelul Tratatului Comunității Energetice, introducerea activității de ”trading”, clarificarea statutului GNCV.

Urmare a adoptării Proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și a actelor normative conexe se preconizează a fi obținute următoarele beneficii:

- vor fi clarificate sarcinile și atribuțiile autorităților implicate în gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale;

- va fi instituit cadrul juridic necesar pentru asigurarea transparenței pe piața angro a gazelor naturale, pentru a se exclude abuzurile și/sau acțiunile de manipulare a pieței gazelor naturale;

- va fi exclus echivocul în interpretare în legătură cu acțiunile ce pot fi considerate drept manipulare a pieței, în legătură cu obligațiile care revin participanților la piața gazelor naturale, care dețin informații privilegiate;

- ANRE va fi în măsură să asigure o monitorizare eficientă a pieței angro a gazelor naturale și va dispune de mijloacele necesare pentru a interveni în mod prompt pentru prevenirea și contracararea acțiunilor de manipulare a pieței și de abuz din partea unor participanți la piața gazelor naturale, inclusiv prin aplicarea de sancțiuni specifice în acest scop;

- vor fi create premisele legale necesare pentru determinarea și aplicarea în mod armonizat a tarifelor de intrare/ieșire pentru serviciul de transport în sistemele de intrare/ieșire în care activează mai mulți operatori ai sistemelor de transport (OST), și, respectiv, pentru implementarea mecanismului de inter-compensare între OST. Astfel, va fi asigurată exploatarea continuă a rețelelor de transport al gazelor naturale a celor doi operatori ai sistemelor de transport și, respectiv, viabilitatea acestora, și va fi încurajată utilizarea de către utilizatorii de sistem a tuturor rețelelor de transport al gazelor urmare a determinării și aplicării în mod armonizat a tarifelor de intrare/ieșire, pentru încurajarea competiției pe piața gazelor naturale și în beneficiul consumatorilor finali;

- Republica Moldova va îndeplini obligațiile asumate în calitate de parte contractantă a Tratatului Comunității Energetice referitor la transpunerea și implementarea Regulamentului UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, precum și referitor la asigurarea implementării Regulamentului UE nr. 2017/460 de stabilire a unui cod al rețelei privind tarifele armonizate pentru transportul gazelor.

- va fi înlăturat echivocul în interpretarea unor prevederi din Legea cu privire la gazele naturale, inclusiv ANRE va fi în măsură să adopte actele necesare implementării legislației obligatorii la nivelul Comunității Energetice, va fi asigurat cadrul juridic necesar pentru desfășurarea activității noi pe piața gazelor naturale: a activității de "trading", va fi exclusă incertitudinea cu privire la statutul instalațiilor GNCV, și, respectiv, în legătură cu aplicarea principiilor menite să asigure separarea și asigurarea independenței operatorilor de sistem în raport cu această activitate.

Cu privire la impactul scontat prin prisma **costurilor desfășurării afacerilor**, estimăm că, costurile suportate de participanții la piața gazelor naturale care vor solicita prestarea serviciului de transport prin intermediul rețelelor de gaze naturale ce aparțin mai multor OST se vor reduce (a se vedea explicațiile prezentate în AIR cu privire la beneficiile tarifelor armonizate). Concomitent, odată cu dezvoltarea concurenței pe piața gazelor naturale urmare a diversificării opțiunilor de livrare a gazelor naturale și a majorării lichidității pe piață, prețurile aferente gazelor naturale tranzacționate și, respectiv, costurile aferente tranzacțiilor respective se vor reduce, ceea ce va duce la micșorarea costurilor desfășurării activităților pe piața gazelor naturale.

De asemenea, din punctul de vedere al **criteriului fluxurilor comerciale și investiționale**, dezvoltarea pieței angro a gazelor naturale, prin aplicarea de mecanisme concurențiale, asociată cu un mecanism eficient de monitorizare pentru prevenirea abuzurilor pe piață și a tentativelor de manipulare a pieței, precum și eficientizarea condițiilor de acces la rețea (inclusiv prin implementarea tarifelor armonizate de intrare/ieșire și a mecanismului de compensare între OST) vor avea ca efect îmbunătățirea mediului de afaceri, oferind un climat investițional sigur și durabil. Acest fapt va stimula efectuarea de investiții în sector și va spori gradul de încredere al investitorilor, precum și al donatorilor. Gradul de încredere al investitorilor va spori și datorită faptului că vor fi create premisele legale necesare pentru ca autoritățile de resort să intervină prompt pentru prevenirea declanșării sau pentru gestionarea unei eventuale situații excepționale în sectorul gazelor naturale.

În fine, adoptarea și implementarea Proiectului de modificare a Legii cu privire la gazele naturale va avea impact benefic inclusiv asupra consumatorilor finali de gaze naturale, atât pe termen mediu, cât și pe termen lung. În special, au fost identificate următoarele beneficii pentru consumatori:

- excluderea echivocului în interpretare și a lacunelor legislative cu privire la rolul și atribuțiile autorităților implicate în gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, va asigura posibilitatea de intervenții prompte pentru gestionarea crizei și atenuarea consecințelor, în beneficiul

sectorului și respectiv al consumatorilor finali;

- diversificarea rutelor de livrare a gazelor naturale, urmare a dezvoltării concurenței pe piața gazelor naturale și a intrării de noi furnizori de gaze naturale, va oferi consumatorilor finali posibilitatea de a-și exercita în mod efectiv dreptul de a schimba furnizorul de gaze naturale.

Astfel, intervenția propusă va avea același impact pozitiv inclusiv asupra bunăstării cetățenilor Republicii Moldova, care în activitatea zilnică utilizează gaze naturale pentru necesități proprii.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Conform celor menționate mai sus, Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat inclusiv pentru transpunerea în legislația națională a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, precum și pentru asigurarea transpunerii și a implementării corespunzătoare a Regulamentului UE nr. 2017/460 din martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind tarifele armonizate pentru transportul gazelor.

În ceea ce privește transpunerea Regulamentului (UE) 2017/460, Proiectul de lege transpune parțial dispozițiile actului UE și anume art. 3, art. 6, art. 10, art. 12, art. 14, art. 17-20, art. 34 din Regulamentul UE menționat. Aceasta deoarece celelalte prevederi din Regulamentul (CE) nr. 2017/460 netranspuse în Proiectul de lege se regăsesc deja în Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 din 22.11.2019.

Totodată, Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, în versiunea adaptată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2018/01/MC-EnC, a fost transpus practic în totalitate, în Proiectul legii fiind inserate în acest sens o serie de amendamente la Legea cu privire la gazele naturale, dar și la Legea cu privire la energetică.

De menționat că în conformitate cu art. 36 din Legea cu privire la actele normative, Proiectul de lege și Tabelele de concordanță corespunzătoare au fost expediate în adresa Centrului de armonizare a legislației pentru efectuarea expertizei de compatibilitate.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Cu privire la modificarea și completarea prevederilor care reglementează securitatea aprovizionării cu gaze naturale, autorii Proiectului propun stipularea fără echivoc la nivel de lege a faptului că Guvernul este responsabil de asigurarea securității energetice a statului, securitatea aprovizionării cu gaze naturale, inclusiv prin aprobarea de documente de politici, a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a Planului de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și prin realizarea altor acțiuni necesare în acest scop.

Concomitent, ANRE, în virtutea rolului-cheie pe care îl are în calitate de autoritate de reglementare, urmează să contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să colaboreze cu Guvernul, cu organul central de specialitate al autorității publice în domeniul energiei, cu Comisia pentru situații excepționale, să prezinte informațiile solicitate de acestea, precum și să întreprindă alte acțiuni conform competenței. Concomitent, în Legea cu privire la gazele naturale urmează să fie inserate prevederi suplimentare care să stipuleze atribuțiile Comisei pentru Situații Excepționale, dar și pe cele ale ANRE, inclusiv: impunerea obligațiilor de serviciu public în legătură cu securitatea aprovizionării cu gaze naturale, suspendarea licenței titularului care nu se conformează deciziilor Comisei pentru situații excepționale, deciziilor Agenției; monitorizarea respectării de către titularii de licențe a deciziilor Comisei pentru situații excepționale, inclusiv executarea contractelor încheiate în conformitate cu deciziile Comisei pentru Situații excepționale și întreprinderea acțiunilor necesare pentru a asigura respectarea și

implementarea corespunzătoare a măsurilor respective de către titularii de licențe.

În contextul transpunerii Regulamentului privind integritatea și transparența pieței gazelor naturale, Legea cu privire la gazele naturale urmează a fi completată cu o serie de prevederi care să reglementeze înregistrarea participanților la piața angro în Registrul participanților la piața angro a gazelor naturale, care urmează a fi instituit și ajustat de ANRE, comunicarea și utilizarea informațiilor privilegiate la încheierea tranzacțiilor, acțiunile de manipulare pe piața gazelor naturale, precum și atribuțiile ANRE privind monitorizarea, investigarea și sancționarea participanților care manifestă rea-credință.

Concomitent, este necesar de introdus la nivel de lege definiția noțiunii de ”informații privilegiate”, condițiile în care urmează a fi exercitată obligația de a publica informațiile privilegiate și interdicțiile privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate.

Pentru a asigura prevenirea și/sau sistarea imediată a acțiunii de manipulare sau a tentativei de manipulare a pieței gazelor naturale, ANRE urmează să fie investită prin lege cu atribuții suplimentare în ceea ce privește realizarea investigațiilor și efectuarea controalelor pe piața gazelor naturale, precum și în ceea ce privește sancționarea participanților la piața gazelor naturale de rea-credință.

Cu privire la determinarea și aplicarea în mod armonizat a tarifelor de intrare/ieșire, precum și aplicarea mecanismului de inter-compensare, se propune ca la nivel de lege să fie stabilite principiile de bază care să permită ANRE să dezvolte în Metodologia tarifară mecanismul necesar, fără însă a restrânge dreptul discreționar al autorității de reglementare cu privire la aplicarea sau neaplicarea anumitor elemente ale metodei de calcul.

Principiile de bază ale abordării propuse pentru stabilirea așa-numitelor tarife armonizate sunt: a) rețelele de transport al gazelor naturale se consideră că fac parte dintr-un sistem unic de intrare-ieșire, în cadrul căruia fiecare OST licențiat este responsabil pentru rețelele pe care le operează; b) aceeași metodologie de determinare a prețurilor de referință se aplică în comun de către OST, care exploatează rețele de transport al gazelor naturale în cadrul sistemului unic de intrare/ieșire; c) pentru a permite aplicarea corespunzătoare a aceleiași metodologii de preț de referință în comun, se va institui un mecanism eficient de inter-compensare între OST licențiați.

În cadrul mecanismului de inter-compensare, un OST este obligat să achite altui OST o compensație stabilită de ANRE. Compensația urmează a fi aprobată de către autoritatea de reglementare înainte de începerea perioadei tarifare, ținând cont de veniturile admise stabilite pentru fiecare OST și de veniturile probabile a fi obținute în perioada tarifară. Metoda de determinare a compensației, modul, termenele și periodicitatea de achitare a compensației, modul de ajustare a compensației urmează a fi stabilite în metodologia tarifară.

ANRE urmează să monitorizeze implementarea mecanismului de inter-compensare, inclusiv executarea de către OST a obligațiilor stabilite în cadrul mecanismului de inter-compensare. De asemenea, ANRE va monitoriza colectarea veniturilor de către OST și va ajusta compensația din oficiu sau la cererea OST.

OST care nu va primi compensația în termenul și în mărimea stabilită de ANRE, va fi în drept să notifice ANRE cu privire la acest fapt și să solicite sancționarea OST rău-platnic. ANRE în acest caz va aplica sancțiune financiară OST rău-platnic, sancțiune care va fi prevăzută în lege.

În legătură cu conceptul de ”trader”, Legea cu privire la gazele naturale urmează a fi completată cu o serie de prevederi care să stipuleze că trader-ul este întreprinderea de gaze naturale care își desfășoară activitatea exclusiv pe piața angro a gazelor naturale, cu condiția deținerii licenței pentru desfășurarea activității de trading. Totodată, regulile ce țin de separarea și independența operatorului de sistem urmează a fi aplicate și în raport cu deținătorii licenței pentru desfășurarea activității de trading, iar modificările la Legea nr. 108/2016 nu trebuie să lase echivoc în interpretare cu privire la acest aspect.

Pentru excluderea echivocului în interpretare cu privire la specificul activității operatorilor GNCV, precum și a naturii stațiilor GNCV, se propune ca noțiunea de ”activitate de furnizare a gazelor naturale comprimate” să fie înlocuită cu cea de activitate de ”vânzare a gazelor naturale comprimate”. De asemenea, la nivel de lege urmează a fi stipulat în mod expres și faptul că instalațiile GNCV sunt instalații de utilizare.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea modificărilor propuse la Legea cu privire la gazele naturale implică unele costuri care urmează a fi suportate de către ANRE, precum:

- cheltuielile legate de crearea și ținerea Registrului participanților la piața angro a gazelor naturale;

- cheltuielile aferente achiziționării de sisteme electronice de supraveghere și control în timp real a tranzacțiilor, cheltuieli cu personalul suplimentar al ANRE care să asigure realizarea atribuțiilor respective, costuri aferente exercitării altor atribuții ce țin de monitorizarea pieței gazelor naturale. Toate aceste costuri au fost descrise mai detaliat în Analiza Impactului de Reglementare care se anexează la prezenta Notă Informativă.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a modificărilor și completărilor la Legea cu privire la gazele naturale, este necesar de modificat o serie de acte normative, după cum urmează:

- Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică;
- Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- Codul Penal al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 985/2002;
- Codul de procedură penală al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 122/2003.

De asemenea, ANRE urmează să revizuiască Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea nr. 535/2019 din 27.12.2019, precum și să elaboreze o serie de acte noi pentru a asigura implementarea corespunzătoare a Regulamentului UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de lege a fost supus avizării și consultării publice în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, fiind expediat părților interesate și plasat pe portalul web <https://particip.gov.md/>, la compartimentul dedicat.

În context, în adresa Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale au parvenit avize și propuneri din partea a 17 instituții și entități (Consiliul Concurenței, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Centrul de Armonizare a Legislației, Ministerul Economiei, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ”Moldovagaz” SA, Ministerul Afacerilor Interne, ”Vestmoldtransgaz” SRL, ”Moldovatransgaz” SRL, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Serviciul Fiscal de Stat, ”Energocom” SA, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Comisia Pieței Financiare, Centrul Național Anticorupție), precum și din partea unei persoane fizice. Propunerile și recomandările expediate de părțile consultate au fost examinate și luate în considerație la definitivarea Proiectului de lege (a se vedea Sinteza obiecțiilor și a propunerilor/recomandărilor la Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative).

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fost expediat repetat către Centrul Național Anticorupție, însoțit de Avizele primite și Sinteza obiecțiilor și a propunerilor/recomandărilor la Proiectul de lege cu privire la

modificarea unor acte normative.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Potrivit Declarației de compatibilitate, Centrul de armonizare a legislației concluzionează că Proiectul de lege și-a atins finalitatea propusă de a asigura dezvoltarea unor piețe ale energiei competitive, transparente și nediscriminatorii, inclusiv în corespundere cu obligațiile prevăzute în Tratatul Comunității Energetice, prin reforme normative și prin participarea la cooperarea regională în domeniul energetic, în acord cu Regulamentul (UE) 2017/460 al Comisiei și Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Totodată, cu privire la gradul de compatibilitate cu Regulamentul (UE) 2017/460, în Declarația de compatibilitate este specificat faptul că, deși Proiectul de lege transpune selectiv prevederile Regulamentului UE nr. 2017/460 din martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind tarifele armonizate pentru transportul gazelor, prevederile din Proiectul respectiv, coroborate cu prevederile din Codul rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 din 22.11.2019, creează cadrul normativ național complet și armonizat în totalitate la prevederile Regulamentului (UE) 2017/460.

Evaluând gradul de transpunere a Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 în Proiectul de lege, Centrul de armonizare a legislației a menționat că, cu titlu general, Proiectul de lege asigură transpunerea corespunzătoare totală a prevederilor obligatorii ale actului UE.

În fine, Centrul de armonizare a legislației au formulat o serie de propuneri care au fost luate în considerație la îmbunătățirea Proiectului de lege și a prezentei Note Informative.

10. Constatările expertizei juridice

Întru executarea art. 37 din Legea cu privire la actele normative, Proiectul de lege a fost expertizat de către Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice. Ministerul Justiției nu a formulat careva obiecții conceptuale la Proiect, iar propunerile și recomandările din Avizul Ministerului Justiției au fost luate în considerație pentru îmbunătățirea Proiectului de lege.

11. Constatările expertizei financiare

Deși nu are impact asupra bugetului public, Proiectul de lege a fost expediat pentru avizare Ministerului Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat, întrucât se propunea modificarea Codului fiscal. Autoritățile de resort au avizat pozitiv Proiectul de lege, menționând totodată că nu este necesară modificarea art. 24 din Codul fiscal întrucât, reieșind din prevederile pct. 26 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2018, cadrul normativ actual stabilește deja dreptul de deducere de către agenții economici în scopuri fiscale a compensației ce urmează a fi achitată între operatorii sistemelor de transport în cadrul mecanismului de compensare stabilit în art. 99² care se propune a fi introdus în Legea cu privire la gazele naturale.

12. Constatările altor expertize

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și a actelor normative conexe” conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235 din 20 iunie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și, respectiv, a fost supus examinării de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. Astfel, AIR la Proiectul legii a fost examinat în ședința Grupului de lucru care s-a expus în favoarea necesității promovării Proiectului în cauză. Totodată, comentariile expuse în cadrul ședinței au fost luate în calcul pentru îmbunătățirea Proiectului de lege.

Secretar General

Lilia DABIJA